

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

B) VALSTATISTIK. XII.

STATISTISKA CENTRALBYRÅNS
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

RÖRANDE

RIKSDAGSMANNAVALEN

ÅREN

1894—1896.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE IV.

STOCKHOLM 1897.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. R. Valstatistik. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1873-1911.

Täckningsår: 1872-1910.

Innehåll: Statistiska centralbyråns underdåniga berättelser rörande Riksdagsmannavalen, Riksdagens andra kammare, Landstingsvalen och Kommunala rösträtten.

Efterföljare:

Riksdagsmannavalen / Kungl. Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1970. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1909/11-1965/1968.

Kommunala valen / Kungl. Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1920-1967. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1919-1966.

Landstingsmannavalen / Kungl. Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1913-1919. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1912-1918.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 267-272: Allmänna val (Tab. 274-280).

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

B) VALSTATISTIK. XII.

STATISTISKA CENTRALBYRÅNS
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

RÖRANDE

RIKSDAGSMANNAVALEN

ÅREN

1894—1896.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE IV.

STOCKHOLM 1897.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Innehållsförteckning.

	Sid.
<i>Inledning</i>	1.
<i>Riksdagens Första kammare</i>	2.
<i>Riksdagens Andra kammare:</i>	
I. Fyllnadsvalet åren 1894—1896	7.
II. Allmänna valen för riksdagsperioden 1897—1899:	
A) Valkretsarne	7.
B) Valberättigade	11.
C) Valsättet	14.
D) I valen deltagande	15.
E) Valförrättningen och röstfördelningen	17.
F) Kammarens sammansättning på grund af valen	21.

Tabeller:

1. Valen till Första kammaren åren 1894—1896	23.
2. Första kammarens sammansättning vid lagtima riksdagen år 1897	25.
3. Fyllnadsvalet till Andra kammaren åren 1894—1896	29.
4. Allmänna valen till Andra kammaren för riksdags- perioden 1897—1899	30.
5. Valberättigade och i allmänna valen till Andra kammaren för riksdagsperioden 1897—1899 deltagande i de särskilda städerna	38.

Table des matières.

	Page.
<i>Introduction</i>	1.
<i>La Première chambre.</i>	2.
<i>La Seconde chambre:</i>	
I. Élections complémentaires en 1894—1896	7.
II. Élections nouvelles pour la période 1897—1899:	
A) Circonscriptions électorales	7.
B) Nombre des personnes ayant le droit de vote	11.
C) Élection directe ou indirecte	14.
D) Nombre des votants	15.
E) Suffrage ainsi que répartition des voix	17.
F) Résultat des élections	21.

Tableaux:

1. Élections pour la Première chambre en 1894—1896	23.
2. Les membres de la Première chambre à la Diète ordinaire en 1897	25.
3. Élections complémentaires pour la Seconde chambre en 1894—1896	29.
4. Élections nouvelles pour la Seconde chambre de la période 1897—1899	30.
5. Id.; tableau spécial pour les villes	38.

<i>Résumé de la Statistique électorale en 1894—1896.</i>	IV.
--	-----

Résumé de la Statistique électorale en 1894—1896.

Le Bureau central de statistique ayant donné déjà à l'occasion des élections de 1872 (voir *Bidrag till Sveriges officiella Statistik*. R. I.) un exposé succinct des lois qui régissent les formes représentatives de la Suède, on a cru pouvoir y renvoyer les lecteurs, en se bornant ici à une simple exposition des traits principaux des dernières élections.

Par une modification, en 1894, de la loi sur l'organisation de la Diète le nombre des représentants est fixé pour l'une et l'autre chambre.

La *Première chambre* est composée de 150 membres (tabl. 2).

Pendant les années 1894—1896, 60 personnes sont élies représentants de cette chambre (tabl. 1).

La répartition des membres selon *les professions* présente, en 1897, le résultat suivant (tabl. B):

Conseillers d'État, ministres actuels	4.
Présidents, directeurs généraux	8.
Préfets	6.
Juges	10.
Autres membres de l'administration civile	16.
Militaires	13.
Clergé	5.
Professeurs	7.
Médecins, pharmaciens	3.
Propriétaires des biens-fonds	40.
Paysans, agriculteurs	5.
Maîtres de forge, fabricants	21.
Négociants	8.
Autres	4.
	150.

Une répartition des membres d'après leur *domicile* forme l'objet du tabl. C et celle de *l'âge* se trouve dans le tabl. D. La moyenne d'âge est de 58.5 ans.

La *Seconde chambre* se compose de 230 membres, dont 150 élus dans les districts de la campagne et 80 élus par les villes (tabl. 4).

La *population moyenne des circonscriptions électorales* de la campagne était de 26,265 et celle des villes de 12,243.

Le nombre total des *personnes ayant le droit de vote* était de 309,889, dont 243,890 à la campagne et 65,999 dans les villes (tabl. 4). Ainsi 6.2 % de la population rurale et 6.7 % de la population urbaine possédaient ce droit. Quant à la campagne, les préfectures de Gotland (10.2 %) et de Blekinge (3.6 %) présentent les différences les plus marquées (tabl. E); en descendant jusqu'aux circon-

scriptions électorales, on trouve le maximum de 10—11 % et le minimum de 3—4 %. Quant aux villes, le maximum est de 12 %, le minimum de 5 %.

Des circonscriptions électorales de la campagne

1 comptait	au-dessous de 500 personnes ayant le droit de vote.		
14 comptaient	500—1,000	>	>
47 »	1,000—1,500	>	>
53 »	1,500—2,000	>	>
26 »	2,000—2,500	>	>
8 »	2,500—3,000	>	>
1 »	au-dessus de 3,000	>	>

150

De ces circonscriptions, 130 ont fait usage de *l'élection directe* et 20 de *l'élection indirecte*. Toutes les villes, aussi celles qui en avaient le choix, ont voté directement.

Le nombre des *votants* s'élevait à 40.6 % des personnes qui possédaient le droit de vote à la campagne (43.9 % aux élections directes, 16.6 % aux élections indirectes) et 63.0 % de celles des villes.

Des représentants de la campagne 112, ou 75 %, ont été réélus; de ceux des villes 52, soit 64 %.

Des représentants de la campagne 111 élus directement et 20 élus indirectement ont remporté la *majorité absolue*; de ceux des villes 77 ont atteint cette majorité.

26 élections, dont 20 à la campagne et 6 dans les villes, ont fait l'objet d'un appel; 5 ont dû être annulées à cause d'infractions contre les formes.

Une répartition selon *les professions* des membres de la Seconde chambre, en 1897, présente le résultat que voici (tabl. K):

Membres de l'administration civile	25.
Militaires	7.
Clergé	10.
Professeurs	15.
Service de l'église, instituteurs communaux	8.
Gens de lettres, imprimeurs	8.
Propriétaires des biens-fonds	16.
Paysans propriétaires	98.
Maîtres de forge	4.
Fabricants, artisans	12.
Négociants etc.	18.
Autres	9.
	230.

L'âge des membres forme l'objet du tabl. L. La moyenne d'âge est de 52.7 ans.

TILL KONUNGEN.

Statistiska Centralbyrån får härmed afgifva sin underdåniga berättelse angående *riksdagsmannavalen under åren 1894—1896*.

I de formulär, som användts vid meddelandet af primäruppgifter till denna redogörelse, hafva under förenämnda tidrymd inga förändringar vidtagits. Utdelning af blanketter till vederbörande myndigheter har på sedvanligt sätt egt rum samtidigt med utsändandet af den till ledning vid senaste allmänna val offentliggjorda »Uppgift å folkmängden inom hvarje kommun, härad, tingslag, domsaga, stad och län den 31 december 1895».

Till fullständigande af de inkomna primäruppgifterna och afhjelpande af vissa felaktigheter i desamma har Centralbyrån funnit sig nödsakad att utfärda ett osedvanligt stort antal skrif-

velser, nämligen 517, hvilka till större delen föranledts af bristande upplysningar om antalet vid riksdagsmannaval eljest röstberättigade, men för oguldna kommunalutskylder häftande personer, hvarom fullständiga uppgifter nu för första gången här meddelas.

Af de till redogörelsen hörande tabeller afhandlar tab. 1 valen till Första kammaren åren 1894—1896; tab. 2 Första kammarens sammansättning vid lagtima riksdagen år 1897; tab. 3 fyllnadsvälen till Andra kammaren åren 1894—1896; tab. 4 allmänna valen till Andra kammaren för riksdagsperioden 1897—1899, och innehåller tab. 5 en speciel redogörelse för de särskilda städerna beträffande sistnämnda val.

Sedan år 1893 har antalet af dessa valmän i det hela ökat med 14.

Antalet deltagande i valen är, såsom af tab. 1 (kol. 5 och 6) framgår, ofta detsamma som antalet valmän, men då ej sällan ett motsatt förhållande eger rum, kan, hvad åren 1894—1896 beträffar, antalet i valen deltagande beräknas hafva utgjort 97.6 % af hela antalet dervid valberättigade.

Antalet ledamöter i Första kammaren blef genom den år 1894 vidtagna ändringen af § 6 riksdagsordningen fastställt till 150. Jemlikt samma stadgande skall det antal riksdagsmän hvarje landstingsområde eller stad, som ej i landsting deltagar, eger utse, hvar tionde år efter angifna grunder bestämmas af Konungen. I följd deraf bestämdes med ledning af de uppgifter om folkmängden den 31 december 1893, som af Statistiska Centralbyrån meddelats, genom Eders Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 16 juni 1894, att hvarje valkrets skulle utse det antal riksdagsmän i Första kammaren, som i vidstående tab. A för åren 1895—1897 finnes angifvet. Såsom deraf framgår, ökades antalet i det hela med 2 derigenom, att Kalmar läns norra del, Gotlands län och Malmö stad egde hvardera utse 1 ny representant, hvaremot antalet minskades för Elfsborgs län med 1.

Vid 1867 års riksdag, eller den första efter nu gällande riksdagsordnings införande, utgjorde hela antalet ledamöter i Första kammaren 125, hvadan detsamma nu är 25 flere. Jemföras åter de särskilda valkretsarnes antal representanter år 1867 och vid innevarande års riksdag, så befinnes, att Stockholms stad nu har 8 representanter i stället för 4, att antalet ökats för Gefleborgs län (med Gefle stad) och Vesternorrlands län med hvarterda 3 samt för Malmöhus län (med Malmö stad), Göteborgs stad och Vesterbottens län med 2, under det hvar och en af valkretsarne Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gotlands, Skaraborgs, Örebro, Vestmanlands, Kopparbergs, Jemtlands och Norrbottens län nu eger 1 representant mera. Samma antal riksdagsmän som för 30 år sedan hafva deremot Östergötlands (med Norrköpings stad), Jönköpings, Kronobergs län, Kalmar läns båda valkretsar, Blekinge, Kristianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus och Vermlands län. Endast Elfsborgs län företter nu ett lägre antal än vid förstnämnda tid.

Enligt § 6 riksdagsordningen, sådan den numera lyder, skall för hvarje valkrets efter folkmängden inom dess område väljas en riksdagsman för hvarje fullt tal, motsvarande en etthundrafemtiondedel af rikets folkmängd, hvarvid valkrets; som har mindre folkmängd, dock eger välja en riksdagsman och, derest det antal riksdagsmän, som med tillämpning af dessa stadganden bör utses, icke uppgår till 150, skola för ernående af detta antal de valkretsar, hvilkas folkmängd mest öfverskjuter de tal, som äro bestämmande för riksdagsmännens antal inom valkretsarne, vara berättigade att hvardera välja ytterligare en riksdagsman. Vid den reglering af riksdagsmännens antal, som i följd deraf första gången år 1894 egde rum, lades 1893 års folkmängd till grund, utgörande för riket i dess helhet 4,824,150 inv., hvaraf $\frac{1}{150}$ utgör jemnt 32,161. Genom division af de särskilda valkretsarnes folkmängdssummor med detta tal framgick ett antal af 134, så att, efter det Gefle stad, hvars folkmängd ej uppnådde $\frac{1}{150}$ af rikssiffran, tilldelats 1 representant, ej mindre än 15 valkretsar, hvilkas öfverskjutande folkmängd kom närmast talet 32,161, måste för att siffran 150 skulle ernås ytterligare tillerkännas 1 plats hvardera. Dessa valkretsar befunnos utgöra: Vesterbot-

tens län, med ett folkmängdsöfverskott af 32,134, Stockholms stad, Kronobergs, Södermanlands, Gefleborgs, Stockholms och Vermlands län, Kalmar läns norra del, Kristianstads, Uppsala, Örebro, Vesternorrlands och Gotlands län samt Malmö stad och Skaraborgs län, der öfverskottet utgjorde allenast 18,100.

Förhållandet emellan antalet representanter och folkmängden, hvilket år 1894 för hela riket utgjorde 1:32,161, måste i följd af ofvannämnda bestämmelser för de särskilda valkretsarne utfalla ganska olika. Högsta folkmängden på hvarje representant företedde Norrbottens län, 36,731 inv., och dernäst Göteborgs stad, 36,267 inv., medan å andra sidan Gotlands län hade 25,571 och Malmö stad 25,485 inv. mot hvarje representant och Gefle stad endast 25,013 inv. mot sin riksdagsman i Första kammaren.

Om åter 1895 års folkmängdssummor läggas till grund för beräkningarna, visar sig, att $\frac{1}{150}$ af rikets folkmängd uppgår till 32,795, hvilket alltså svarar mot hvarje representant öfver hufvud, samt att högsta folkmängden mot en riksdagsman fortfarande träffas för Norrbottens län, nu 38,500 inv., och den näst högsta för Göteborgs stad, 38,176 inv., äfvensom att de lägsta talen utvisas af Gotlands län, 25,928, och Gefle stad, 25,569 inv. Hade reglering af antalet riksdagsmän i Första kammaren skett på grundvalen af 1895 års folkmängdssummor, skulle Norrbottens län egt rätt att utse ytterligare en riksdagsman, hvaremot antalet för Skaraborgs län skulle hafva minskats från 8 till 7. I öfrigt hade förhållandet blifvit lika med det nuvarande.

Antalet invalde ledamöter i Första kammaren under åren 1894—1896 utgjorde, såsom af tab. 1 framgår, 60. Af dessa valdes 22 under år 1894, 21 under år 1895 och 17 under år 1896. En af dem valdes i januari före riksdagens början, två under pågående riksdag och de öfriga senare under året, merendels vid landstingens ordinarie sammanträden. Såsom redan blifvit anfördt, intogo 3 af de sålunda invalde representanterna nya platser i kammaren, medan 37 ersatte förutvarande riksdagsmän och 20 voro omvalde för sina valkretsar. Af de sistnämnda valdes 3 under år 1894, 10 under 1895 och 7 under 1896.

Samtliga de val, som under åren 1876—1896 förrättats till Första kammaren och ej haft sin grund i folkmängdens tillväxt eller ändring i riksdagsordningen, utgöra 426, och hafva de varit föranledda af nedan uppgifna orsaker:

År.	Afsägelse.	Dödsfall.	Mandatets utgång.	Summa.
1876	6	2	7	15
1877	13	3	5	21
1878	13	—	4	17
1879	16	—	4	20
1880	6	2	5	13
1881	7	2	7	16
1882	10	3	4	17
1883	10	3	5	18
1884	5	4	30	39
1885	8	1	11	20
1886	8	1	9	18
1887	8	3	11	22
1888	14	3	9	26
1889	11	3	8	22
1890	10	2	5	17

Första kammaren. Mandatets varaktighet. Yrkesfördelning.

År.	Afsägelse.	Dödsfall.	Mandatets utgång.	Summa.
1891	15	1	4	20
1892	14	2	6	22
1893	4	1	21	26
1894	10	2	7	19
1895	7	2	12	21
1896	4	2	11	17
Summa 199	42	185	426.	

Till de efter afsägelse utgångne äro endast hänförde ledamöter i kammaren, som afsagt sig platserna före nioårsperiodens slut. Till afgangne vid mandatets utgång äro räknade alla, hvilkas mandat utgått, vare sig de blifvit omvalde eller icke.

Af de 426 ledigheter i kammaren, som från och med 1876 till 1896 års utgång blifvit fyllda, hafva sålunda 46·7 % haft sin grund i afsägelse före nioårsperiodens slut, 9·9 % i dödsfall och 43·4 % i mandatets utgång. Ensamt för åren 1894—1896 utgjorde motsvarande relativa antal resp. 36·9, 10·5 och 52·6 %. Med ledning af dessa uppgifter torde man alltså kunna beräkna, att hvarje år ungefär 20 platser i Första kammaren blifva lediga, nämligen 9 genom afsägelse, 2 genom dödsfall och 9 på grund af mandatets utgång.

Såsom en naturlig följd af inträffade afsägelser och dödsfall visar sig, att *medellängden af ett mandates varaktighet icke* oväsentligt understiger den i riksdagsordningen normerade tiden af nio år. Enligt föregående redogörelser hade hvar och en af de 485, hvilka under åren 1866—1885 invalts i Första kammaren, i medeltal tjänstgjort 6·4 år af valperioden. Härtill kunna nu läggas uppgifterna om de val, som förrättades under åren 1886—1888, enär samtliga då började mandat antingen redan nu utgått eller under innevarande år upphöra. De personer, som under sistnämnda år blifvit valde, hafva fungerat i medeltal 6·8 år, således något längre tid än den förut normala. Hvar och en af de 556 riksdagsmän, hvilka invalts under åren 1866—1888, har öfver hufvud tjänstgjort 6·5 år. Mandatets varaktighet har nämligen utgjort:

1 år för	33 riksdagsmän eller	5·9 % af hela antalet.
2 » »	44 » »	7·9 »
3 » »	37 » »	6·7 »
4 » »	61 » »	11·0 »
5 » »	33 » »	5·9 »
6 » »	27 » »	4·9 »
7 » »	35 » »	6·3 »
8 » »	38 » »	6·8 »
9 » »	248 » »	44·6 »

Summa 556 riksdagsmän eller 100·0 %.

Af de 60 personer, hvilka under åren 1894—1896 invaldes i Första kammaren, hade 1 förut varit ledamot så väl i Första och Andra kammaren som i ständsriksdag, 4 hade förut varit ledamöter i Första kammaren och ständsriksdag, 2 endast i ständsriksdag, 20 endast i Första kammaren, 4 i båda kamrarna och 6 endast i Andra kammaren, hvaremot 23 ej någonsin förut varit riksdagsmän.

Tre af de under år 1896 förrättade val till Första kammaren blefvo hos Eders Kungl. Maj:t *öfverklagade* och upphäfd. Af de med anledning deraf verkställda nya valen skedde ett, nämligen det för Kronobergs län, redan i december 1896, men de båda öfriga, för Jemtlands och Vesterbottens län, först i januari innevarande år (1897). Jfr tab. 1, anm. 3 och 4.

För *Första kammarens sammansättning* vid 1897 års riksdag redogöres i tab. 2, och meddelas dervid för hvarje ledamot uppgift om embete eller yrke samt boningsort utom valkretsen; födelseår; senaste valår och valdag; de år, under hvilka han förut bevistat lagtima riksdag såsom ledamot af kammaren, hvarjemte genom särskilda beteckningar angifvits föregående ledamotskap af Andra kammaren samt deltagande i ständsriksdag.

Ett försök till *yrkesfördelning* af Första kammarens ledamöter föreligger i tab. B, hvarvid erinras, att likasom i äldre redogörelser f. d. utöfvare af embeten eller yrken i allmänhet räknats till den grupp, hvilken de skulle tillhört, om samma embete eller yrke fortfarande utöfvats; men att likväl vissa undantag måst i ett eller annat fall ske, särskildt i fråga om för-

Tab. B. Yrkesfördelning af Första kammarens ledamöter.

Riksdagen år	Statsminister och statsråd.	Justieombudsman och justitieråd.	Presidenten och generaldirektör.	Öfverståthållare och landshöfdingar.	Öfver- och underdomare.	Andre civile embetsmän.	Generalspersoner.	Regementsofficärer.	Kompani-officärer.	Biskopar och kyrkoherrar.	Professorer och lärare.	Läkare och apotekare.	Godesgare.	Hemmansegare och landbrukare.	Bränske- och fabriksledare.	Köpmän o. dyl.	Öfrige.	Summa.
1867	6	2	7	14	7	3	2	6	2	4	4	2	40	—	19	6	1	125
1870	3	2	10	12	8	4	6	9	2	2	3	2	37	—	18	5	3	126
1873	2	2	11	13	7	5	3	4	2	1	4	—	42	—	20	6	6	128
1876	6	2	5	8	4	2	4	2	4	3	3	—	34	7	32	9	6	131
1879	5	2	6	6	5	4	3	3	1	4	3	—	45	8	27	9	5	136
1882	3	2	5	10	7	5	4	4	1	3	3	—	44	8	24	8	6	137
1885	5	2	8	10	3	11	4	3	2	3	4	—	42	7	24	4	6	138
1888	6	—	9	9	11	8	3	2	2	3	6	2	38	5	27	7	6	144
1891	5	1	9	9	15	9	3	6	5	2	5	4	27	8	24	10	5	147
1894	6	—	9	11	10	11	3	8	3	3	5	4	33	9	20	10	3	148
1897	4	1	8	6	9	16	3	7	3	5	7	3	40	5	21	8	4	150

utvarande medlemmar af statsrådet, hvilka fördelats å olika grupper.

Om samtliga till Första kammaren hörande civile, militäre och ecklesiastike embetsmän sammanföras till en enda grupp, stiger denna till ett antal af 69, utgörande 46 % af kammarens hela ledamotsantal. Af 1867 års Första kammare utgjorde nämnda grupp 57, eller 45.6 %, men antalet sjönk sedermera intill 1879, hvarefter det åter uppgick, så att åren 1891 och 1894 utvisa samma siffror som innevarande år. Närmast efter denna grupp komma gods- och hemmansegare samt landtbrukare, tillsammans utgörande 45, eller 30 % af kammarens hela numerär, hvilka tal äro något högre än för de närmast föregående åren.

Af tab. B framgår äfven, att af dem, som för närvarande innehafva platser i statsrådet, 4 äro ledamöter af Första kammaren. Dessutom räknar denna bland sina ledamöter 11 förutvarande innehafvare af sådana platser.

Den fördelning af Första kammarens ledamöter efter deras nuvarande boningsorter, som tab. C angifver, har upprättats med ledning dels af primäruppgifterna om valen och dels af den

genom Riksdagens kansli offentliggjorda förteckningen öfver kammarens ledamöter. Deraf framgår bland annat, att 11 valkretsar numera hafva sina samtliga representanter i Första kammaren bosatta inom det egna området, nämligen Stockholms stad, Norrköpings stad, Kalmar läns södra del, Kristianstads och Malmöhus län, Malmö stad, Hallands, Skaraborgs, Örebro och Vestmanlands län samt Gefle stad. Å andra sidan befinnes, att af representanterna för Kalmar läns norra del, Göteborgs stad, Elfsborgs, Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län flere äro boende utom valkretsen än inom densamma samt att af representanterna för Uppsala, Gotlands, Blekinge, Göteborgs och Bohus och Kopparbergs län halfva antalet bor utom valkretsen. I allt äro 73 % af Första kammarens ledamöter bosatta inom valkretsen, 25 % i Stockholm och 7 % i öfriga riket, varande Stockholmsrepresentanterna härvid räknade på tvenne ställen. Till jämförelse kan anföras, att år 1867 utgjorde motsvarande tal resp. 81, 16 och 6 % och år 1894 resp. 68, 28 och 9 %.

Enär förestående uppgifter afse representanternas nuvarande boningsorter och då funktionstiden för kammarens ledamöter kan uppgå till nio år, måste deraf blifva en följd, att den boningsort, som nu angifves för en riksdagsman, icke alltid är densamma som vid tiden för hans inval, och att sålunda mången, som vid sistnämnda tillfälle var bosatt inom valkretsen, nu ej längre har der sin boningsort utan afflyttat till annan del af riket, merendels hufvudstaden.

Åldersfördelningen af Första kammarens ledamöter år 1897 utfaller på sätt tab. D närmare angifver, hvarvid till jämförelse

Tab. C. Fördelning af Första kammarens ledamöter efter boningsort år 1897.

Valkrets.	Bosatte			Hela antalet ledamöter.
	i valkretsen.	i Stockholms län.	i öfriga riket.	
Stockholms stad	8	8	—	8
Stockholms län	3	2	—	5
Uppsala län	2	2	—	4
Södermanlands län	4	1	—	5
Östergötlands län (utom Norrköping)	5	2	—	7
Norrköpings stad	1	—	—	1
Jönköpings län	5	1	—	6
Kronobergs län	4	1	—	5
Kalmar läns norra del	1	2	—	3
Kalmar läns södra del	4	—	—	4
Gotlands län	1	1	—	2
Blekinge län	2	1	1	4
Kristianstads län	7	—	—	7
Malmöhus län (utom Malmö)	10	—	—	10
Malmö stad	2	—	—	2
Hallands län	4	—	—	4
Göteborgs och Bohus län (utom Göteborg)	3	2	1	6
Göteborgs stad	1	1	1	3
Elfsborgs län	3	3	2	8
Skaraborgs län	8	—	—	8
Vermlands län	6	2	—	8
Örebro län	6	—	—	6
Vestmanlands län	4	—	—	4
Kopparbergs län	3	2	1	6
Gefleborgs län (utom Gefle)	4	2	—	6
Gefle stad	1	—	—	1
Vesternorrlands län	4	1	2	7
Jemtlands län	1	—	2	3
Vesterbottens län	1	2	1	4
Norrbottens län	1	2	—	3
Summa	109	38	11	150

Tab. D. Åldersfördelning af Första kammarens ledamöter.

Åldersår.	1879.	1888.	1897.	Åldersår.	1879.	1888.	1897.
36—37	—	—	1	62—63	14	9	4
37—38	1	—	1	63—64	2	4	6
38—39	1	—	—	64—65	6	7	2
39—40	2	—	—	65—66	2	6	3
40—41	—	—	—	66—67	4	2	3
41—42	1	—	5	67—68	4	7	2
42—43	3	3	1	68—69	1	4	3
43—44	3	2	—	69—70	3	4	3
44—45	1	8	1	70—71	—	3	2
45—46	6	6	2	71—72	—	2	5
46—47	1	5	2	72—73	—	—	2
47—48	6	3	5	73—74	1	2	1
48—49	5	2	3	74—75	—	—	—
49—50	1	3	6	75—76	—	—	—
50—51	3	3	5	76—77	—	1	3
51—52	7	5	7	77—78	1	1	3
52—53	6	8	4	78—79	—	—	—
53—54	10	7	8	79—80	—	—	1
54—55	4	7	10	80—81	—	—	1
55—56	3	2	10	82—83	—	—	—
56—57	2	10	5	84—85	—	—	—
57—58	3	4	5	86—87	—	—	—
58—59	7	1	6	88—89	—	—	—
59—60	13	3	6	90—91	—	—	—
60—61	4	5	6	92—93	—	—	—
61—62	5	5	7	94—95	—	—	—
Summa	109	38	11	Summa	136	144	150

äfvén meddelats dylika uppgifter för åren 1879 och 1888. I likhet med förhållandet under de senare åren innefattar för närvarande åldersgruppen 50—60 år de fleste representanterna, nämligen 66, eller 44 % af hela antalet, hvarefter närmast följer gruppen 60—70-åringar, utgörande 39 (26 %), så att med inräknande af de 18 (12 %), som uppnått ännu högre ålder, hela antalet riksdagsmän i Första kammaren öfver 50 år utgör 123, eller 82 %. Motsvarande siffror åren 1879 och 1888 voro resp. 105 (77 %) och 112 (78 %). Medelåldern för hvarje riksdagsman öfver hufvud utgör ock numera 58·5 år efter att sedan år 1867, då den utgjorde allenast 52·5 år, hafva nästan oafbrutet varit i stigande, såsom närmare framgår af efterföljande uppgifter:

	Medel- ålder, år.		Medel- ålder, år.
År 1867	52·5	År 1885	56·9
» 1870	54·2	» 1888	57·5
» 1873	55·7	» 1891	57·7
» 1876	55·1	» 1894	57·7
» 1879	56·2	» 1897	58·5.
» 1882	57·8		

Den äldste af Första kammarens nuvarande ledamöter är född år 1816, den yngste år 1860.

Efter *senaste valår* fördela sig Första kammarens ledamöter på följande sätt:

Valår.	Hela antalet valde.	Deraf nu kvarstående. Antal.	%.
1888	27	14	51·9
1889	22	14	63·6
1890	19	10	52·6
1891	20	15	75·0
1892	23	14	60·9
1893	27	23	85·2
1894	22	21	95·5
1895	21	20	95·4
1896	17	17	100·0
1897	2	2	100·0
	= 200	150	75·0.

Angående *valmånaden* framgår vidare af tab. 2, att de allra fleste af kammarens ledamöter, nämligen 123 (82 %), blifvit in-

valde i september, samt att 27 valts å annan tid, af hvilka 8 äro representanter för städer och 19 för landstingsområden.

En fördelning af Första kammarens ledamöter efter deras *hela funktionstid*, eller det antal sammanlagda år, under hvilka de tillhört nämnda kammare, vare sig såsom representanter för en och samma valkrets eller för olika valkretsar, utfaller beträffande åren 1891, 1894 och 1897 på följande sätt:

Funktions- tid.	1891.	1894.	1897.	Funktions- tid.	1891.	1894.	1897.
31 år	—	—	3	14 år	7	2	1
30 »	—	—	—	13 »	6	—	4
29 »	—	—	1	12 »	6	4	3
28 »	—	4	—	11 »	4	1	9
27 »	—	—	1	10 »	2	5	9
26 »	—	1	1	9 »	7	5	10
25 »	8	1	—	8 »	3	10	11
24 »	—	1	1	7 »	13	9	8
23 »	1	2	—	6 »	8	13	14
22 »	1	—	1	5 »	12	11	11
21 »	1	—	1	4 »	11	8	15
20 »	2	2	5	3 »	16	16	15
19 »	—	—	1	2 »	15	19	8
18 »	1	2	5	1 »	12	15	6
17 »	1	7	2	Mindre än 1 år	—	—	1
16 »	8	4	—				
15 »	2	6	3	Summa	147	148	150.

Under hela den tid af 31 år, som förflutit efter nu gällande riksdagsordnings införande, hafva sålunda endast 3 personer oafbrutet tillhört Första kammaren, nämligen f. d. Statsrådet P. J. von Ehrenheim, f. d. Presidenten C. F. Wærn och Hofmarskalken P. O. Reuterswärd. Dessutom kvarstå af de personer, som vid kammarens första sammanträde år 1867 voro ledamöter af densamma, ännu 2. Sammanlagdt utgör antalet af dem, som fungerat 27 år eller ännu längre tid, 5; fungerande under 18 år eller mera utgöra 20, under 9 år eller längre tid ej mindre än 61. Oafbruten funktionstid utvisa 130 ledamöter, hvaremot de öfrige 20 med afbrott fungerat, deraf dock 3 under mellantiden voro ledamöter af Andra kammaren.

Ännu finnas bland Första kammarens ledamöter 17, hvilka bevistat ständsriksdag, deraf 15 såsom medlemmar af Ridderskapet och Adeln och 2 af Borgareståndet. Förutvarande representanter i Andra kammaren utgöra ett antal af 28.

Riksdagens Andra kammare.

(Tab. 3—5.)

I. Fyllnadsvalen åren 1894—1896.

(Tab. 3.)

Af de 228 för perioden 1894—1896 valde riksdagsmän i Andra kammaren afgingo före denna tids utgång 20, efter hvilka fyllnadsval egde rum. Då 1 af de sålunda nyvalde afled redan under nästföljande riksdag, så att ytterligare fyllnadsval måste ske, utgör hela antalet dylika val alltså 21. Af dessa skedde 9 under hvarterdera af åren 1894 och 1895 och endast 3 under år 1896. Valen 1894 egde rum under senare halfåret med undantag af 1, som hölls i februari; af 1895 års val skedde 1 före och 1 under årets riksdag, de öfriga senare; valen 1896 hölls i januari, februari och september.

Från och med år 1876 hafva fyllnadsvalen under de särskilda riksdagsperioderna uppgått till följande antal, och fördela de sig på hvarterdera af *periodernas trenne år* sålunda:

Riksdagsperiod.	1:a året.	2:a året.	3:e året.	Summa fyllnadsval.
1876—1878	8	14	5	27
1879—1881	8	13	1	22
1882—1884	4	17	—	21
1885—1887	4	18	2	24
1888—1890	5	7	4	16
1891—1893	8	9	2	19
1894—1896	9	9	3	21.

Under hela tidrymden 1876—1896 har sålunda antalet fyllnadsval utgjort 150, deraf 46 under riksdagsperiodernas första år, 87 under deras andra, men endast 17 under deras tredje år. För hvarje särskild period har ock största antalet egt rum under andra året utom för perioden 1894—1896, då antalet var lika under första och andra året. Det minsta antalet val inträffade för samtliga perioderna utan undantag under det tredje året.

Särskildt för *landsbygd* och *städer* utgjorde fyllnadsvalen nedanstående antal, dels i och för sig och dels i förhållande till hela antalet representanter i Andra kammaren.

Riksdagsperiod.	Landsbygd.		Städer.		Hela riket.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
1876—1878	14	10.1	13	21.7	27	13.6
1879—1881	13	9.3	9	14.1	22	10.8
1882—1884	13	9.2	8	12.5	21	10.2
1885—1887	16	11.0	8	11.6	24	11.2

II. Allmänna valen för riksdagsperioden 1897—1899.

(Tab. 4 och 5.)

A) Valkretsarne.

Antalet valkretsar för val till Riksdagens Andra kammare utgör numera 196, af hvilka 150 tillhöra landsbygden och 46

Riksdagsperiod.	Landsbygd.		Städer.		Hela riket.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
1888—1890	9	6.2	7	9.2	16	7.2
1891—1893	10	6.8	9	11.1	19	8.3
1894—1896	17	11.7	4	4.8	21	9.2.

För landsbygden var alltså under senast förflutna period antalet fyllnadsval i förhållande till hela representantantalet ej obetydligt högre än vanligt, medan deremot för städerna dylika val voro färre än någonsin förut.

Angående *orsakerna* till de ledigheter, som föranlett ifrågasvarande val, föreliggande uppgifter för de sex senaste riksdagsperioderna, och framgår deraf följande:

Riksdagsperiod.	Afsägelse.	Dödsfall.	Summa.
1879—1881	17	5	22
1882—1884	17	4	21
1885—1887	16	8	24
1888—1890	10	6	16
1891—1893	15	4	19
1894—1896	14	7	21.

Anförda uppgifter ådagalägga sålunda, att af de ledigheter i Andra kammaren, som under dessa 18 år uppstått, 72.4 % haft sin grund i afsägelse och 27.6 % i dödsfall. Ensamt för perioden 1894—1896 utgjorde motsvarande tal 66.7 och 33.3 %. Med ledning af förestående data torde man därför kunna beräkna, att hvarje år ungefär 7 platser i kammaren blifva lediga, nämligen 5 genom afsägelse och 2 genom dödsfall.

Deltagandet i fyllnadsvalen under åren 1894—1896 var öfver hufvud taget ej obetydligt mindre än vid 1893 års allmänna val, deri 42.4 % af de valberättigade deltog, men i ofvannämnda fyllnadsval blott 35.0 %. Största deltagandet förekom i valkretsen Södertelge m. fl. städer (71.4 %) och dernäst i Laholm, Varberg, Falkenberg och Kungsbacka (71.2 %). Minst var deltagandet i Vestmanlands norra domsaga (8.2 %). Synnerligen låga tal utvisade ock Marks härad (18.2 %), Piteå domsaga (18.2 %) och Södra Møre domsagas vstra valkrets (19.6 %).

Tre af de under nämnda tid verkställda fyllnadsval *öfverklagades*, dock utan att besvären i någotdera fallet ledde till ändring af valresultatet. Jfr tab. 3, anm. 1—3.

utgöras af städer, Stockholms stad härvid räknad såsom blott en valkrets, enär den för hufvudstaden gällande kretsfordelning endast afser sjelfva valförrättningen och i öfrigt icke innebär någon afvikelse från de för riksdagsmannavalen stadgade grunder.

Genom den i följd af Eders Kungl. Maj:ts och Riksdagens sammanstående beslut år 1894 vidtagna ändring i § 13 riksdagsordningen fastställdes bland annat, att Andra kammarens ledamöter skola utgöra ett antal af 230, deraf 150 för landet och 80 för städerna; att å landet skall för hvarje domsaga utses en riksdagsman, hvarvid dock, i fall domsagornas antal understiger 150, de folkrikaste domsagorna skola för ernående af det bestämda antalet riksdagsmän, så vidt ske kan häradsvis, indelas i två valkretsar, som hvardera välja en riksdagsman; att i stad, hvars folkmängd uppgår till eller öfverstiger en åttiondedel af folkmängden i rikets alla städer, skall väljas efter stadens folkmängd en riksdagsman för hvarje fullt tal, motsvarande en åttiondedel af städernas folkmängd, samt att städer med mindre folkmängd än nyss anförda skola ordnas, så vidt lämpligen ske kan länsvis, i så många valkretsar, som med iakttagande af, att hvardera utser en riksdagsman, erfordras för uppnående af det föreskrifna antalet riksdagsmän för städerna. Derjemte stadgades, att indelningen af omförmälda valkretsar, så ock riksdagsmännens antal för hvar och en af de städer, hvilkas folkmängd i och för sig berättigar dem att utan förening med annan stad välja riksdagsman, skall efter ofvan angifna grunder hvar tionde år bestämmas af Konungen.

På grund deraf och med ledning af de uppgifter om folkmängden den 31 december 1895, som blifvit af Statistiska Centralbyrån meddelade, förordnade Eders Kungl. Maj:t genom nådiga kungörelsen den 22 maj 1896, att nedannämnda, vid allmänna valen samma år första gången tillämpade bestämmelser i fråga om valkretsindelningen och antalet riksdagsmän i Andra kammaren skola, intill dess annorlunda varder stadgadt, lända till efterrättelse.

Hvad först *landsbygden* vidkommer, utgör antalet domsagor 117, af hvilka alltså, för att antalet 150 valkretsar skulle uppnås, 33 delades i hvardera två valkretsar. Dessa domsagor och i dem ingående valkretsar äro följande:

Domsagor.	Valkretsar.
Uppsala läns norra domsaga	{Norunda och Örbyhus härad; Olands härad.
Nyköpings domsaga, Södermanlands län	{Jönåkers härad; Rönö, Hölebo och Daga härad.
Oppunda och Villåttinge domsaga, d:o	{Oppunda härad; Villåttinge härad.
Lifgedingets domsaga, d:o	{Vester- och Öster-Rekarne härad; Åkers och Selebo härad.
Östbo och Vestbo domsaga, Jönköpings län	{Östbo härad; Vestbo härad.
Tveta, Vista och Mo domsaga, d:o	{Tveta härad; Vista och Mo härad.
Östra Väreuds domsaga, Kronobergs län	{Uppvidinge härad; Konga härad.
Sunnerbo domsaga, d:o	{Östra valkretsen: Agunnaryds, Ryssby, Tutaryds, Hvittaryds, Berga, Dörrarps, Angelstads, Ljungby, Kånna, Södra Ljunga, Pjetteryds och Hamneda kommuner; Vestra valkretsen: Torpa, Nöttja, Odensjö, Lidhulta, Vrå, Markaryds, Hinueryds, Göteryds, Traryds, Hallaryds och Annerstads kommuner.
Tjuströms domsaga, Kalmar län	{Norra Tjuströms härad; Södra Tjuströms härad.
Södra Møre domsaga, d:o	{Vestra valkretsen: Torsås, Gollabo, Vissefjärda, Madesjö och Nybro kommuner; Östra valkretsen: Söderåkra, Halltorps, Växtorps, Arby, Karlslunda, Hagby, Mortorps, Oskars, Ljungby, S:t Sigfrids och Hossmo kommuner.

Domsagor.	Valkretsar.
Villands och Östra Göinge domsaga, Kristianstads län	{Villands härad; Östra Göinge härad.
Oxie och Skytts domsaga, Malmöhus län	{Oxie härad; Skytts härad.
Rönnebergs, Onsö och Harjagers domsaga, d:o	{Rönnebergs och Harjagers härad; Onsö härad.
Luggude domsaga, d:o	{Norra valkretsen: Vikens, Väsby, Högnäs, Brunnby, Farhults, Jonstorps, Allerrums, Flenninge, Vålinge och Kattarps kommuner; Södra valkretsen: Kropps, Mörarps, Södra Vrams, Norra Vrams, Bjufs, Häslunda, Risekatslösa, Kägeröds, Halmstads, Ottarps kommuner, Helsingborgs landskommun, Vällufs, Råhus, Bårslöfs, Fjärestads, Frillestads, Ekby kommuner och Qvistofta kommunel.
Bara och Torua domsaga, d:o	{Bara härad; Torua härad.
Halmstads, Höks och Tönnersjö domsaga, Hallands län	{Halmstads och Tönnersjö härad; Höks härad.
Årstads, Faurås och Himle domsaga, d:o	{Årstads och Faurås härad; Himle härad.
Askims, Hisings och Säfvedals domsaga, Göteborgs och Bohus län	{Askims och Säfvedals härad; Vestra och Östra Hisings härad.
Sunnervikens domsaga, d:o	{Lane och Stångenäs härad; Sotenäs, Tunge och Sörbygdens härad.
Marks, Vedens och Bollebygd's domsaga, Elfsborgs län	{Marks härad; Vedens och Bollebygd's härad.
Kinds och Redvägs domsaga, d:o	{Kinds härad; Redvägs härad.
Östersysslets domsaga, Vermlands län	{Väse, Visnum och Ölme härad; Fernebo härad.
Vester-Nerikes domsaga, Örebro län	{Edabergs, Grimstens och Hardemo härad; Kumla och Sundbo härad.
Öster-Nerikes domsaga, d:o	{Glanshammars och Örebro härad; Askers och Sköllersta härad.
Nedan-Siljans domsaga, Kopparbergs län	{Leksands tingslag; Gagnefs och Rättviks tingslag.
Falu domsaga, d:o	{Norra tingslaget; Södra tingslaget.
Vester-Dalarnes domsaga, d:o	{Söderbärke, Norrbärke och Grangärde tingslag; Malungs och Näs tingslag.
Gestriklands domsaga, Gefleborgs län	{Gestriklands östra tingslag; Gestriklands vstra tingslag.
Södra Helsinglands domsaga, d:o	{Södra Helsinglands vstra tingslag; Södra Helsinglands östra tingslag.
Norra Helsinglands domsaga, d:o	{Enångers och Forsa tingslag; Bergsjö och Delabo tingslag.
Medelpads östra domsaga, Västernorrlands län	{Sköns tingslag; Njurunda, Indals och Ljustorps tingslag.
Norra Ångermanlands domsaga, d:o	{Nordingrå och Nätra tingslag; Själaveds och Aruäs tingslag.
Vesterbottens södra domsaga, Vesterbottens län	{Umeå tingslag; Nordmalings och Bjurholms samt Degerfors tingslag.

Antalet valkretsar å landsbygden, hvilket vid 1893 års allmänna val utgjorde 145, kom i följd af ofvannämnda bestämmelser att ökas med 5 derigenom, att Tveta, Vista och Mo domsaga, Sunnerbo domsaga, Oxie och Skytts domsaga, Kinds och Redvägs domsaga samt Falu domsaga hvardera delades i två valkretsar. I öfrigt förblef valkretsindelningen å landsbygden orubbad.

Vid jemförelse med förhållandet år 1866, då de första valen till Andra kammaren företogs, visar sig deremot, att valkret-

sarne å landsbygden ökats med 15, samt att antalet delade domsagor då uppgick till 31 af 104, medan för närvarande, efter hvad ofvan blifvit anfördt, 33 domsagor äro fördelade i hvardera två valkretsar och 84 odelade.

Den *folkmängd*, som i medeltal kommer på hvar och en af landsbygdens valkretsar, eller, som här är detsamma, på hvarje representant, uppgick vid 1896 års allmänna val till 26,265, hvilket är lägre än någonsin förut. *Medelfolkmängden på hvarje valkrets eller representant* har nämligen vid samtliga hittills förättade allmänna val till Andra kammaren utgjort:

År 1866	26,794 inv.	År 1884	26,577 inv.
» 1869	26,849 »	» 1887 { förra valet	26,560 »
» 1872	26,488 »	» 1887 { senare valet	26,656 »
» 1875	27,111 »	» 1890	26,467 »
» 1878	27,358 »	» 1893	26,790 »
» 1881	27,276 »	» 1896	26,265 »

Skiljaktigheterna mellan de särskilda länen äro dock i många fall ganska betydande. I Skaraborgs län uppgick folkmängden i hvarje valkrets öfver hufvud till 31,808, i Vestmanlands, Kristianstads, Vermlands och Stockholms län till mer än 29,000, medan å andra sidan Gotlands län utvisade 1 representant på allenast 22,106 inv., Södermanlands län 1 på 22,983 inv. o. s. v.

I dessa medeltal för länen framträda likväl icke de för särskilda valkretsar egendomliga olikheter. Dessa tydliggöras närmare genom efterföljande öfversigt. Af landsbygdens samtliga valkretsar egde nämligen:

	1866.	1872.	1878.	1884.	1890.	1896.
Öfver 40,000 inv.	1	1	1	—	—	—
35,000—40,000 »	12	11	17	18	13	14
30,000—35,000 »	27	28	30	29	28	25
25,000—30,000 »	34*	33	38	32	42	46
20,000—25,000 »	40	47	39	47	47	46
15,000—20,000 »	18	15	13	15	13	16
Under 15,000 »	3	3	2	4	4	3
Summa valkretsar	135	138	140	145	147	150.

Största folkmängden hade vid 1896 års val Nordals, Sundals och Valbo domsaga 38,586 inv., och dernäst Vätle, Ale och Kullings domsaga 37,943 inv., samt Vemmenhögs, Ljunits och Herrestads domsaga 37,646 inv. Minsta folkmängden hade deremot Redvägs härad 10,849 inv., Villåttinge härad 12,182 inv., samt Himle härad 13,931 inv. Sistnämnda valkretsar, hvilkas sammanlagda folkmängd är lägre än för Nordals, Sundals och Valbo domsaga ensam, ega alltså mer än tre gånger så stor representationsrätt som den senare.

Vid redogörelsen för valkretsindelningen torde äfven böra tagas i betraktande det *antal kommuner*, som belöper sig på de särskilda valkretsarne, då ju detta förhållande måste utöfva ett visst inflytande på det större eller mindre deltagandet i valen. Å rikets landsbygd utgjorde år 1896 kommunernas hela antal 2,397, af hvilka 15 voro hvar för sig delade på olika valkretsar, nämligen 14 på hvardera två och 1 på tre valkretsar. Om nämnda antal kommuner och kommunelar, tillsammans 2,413, lika fördelas på landsbygdens 150 valkretsar, utgör alltså medeltalet för hvarje valkrets öfver hufvud 16.1. Skiljaktigheterna härutinnan emellan länen framgå af efterföljande öfversigt:

Län.	Valkretsar.	Kommuner.	Kommundelar.	Medeltal kommuner och k.-delar pr valkrets. 1896.	1893.
Stockholms län	5	109	2	22.2	22.2
Uppsala län	4	85	—	21.3	21.5
Södermanlands län	6	92	—	15.3	15.3
Östergötlands län	8	147	5	19.0	19.3
Jönköpings län	7	129	—	18.4	21.7
Kronobergs län	6	84	2	14.3	17.2
Kalmar län	8	104	—	13.0	13.0
Gotlands län	2	92	—	46.0	46.5
Blekinge län	4	35	—	8.8	8.8
Kristianstads län	7	143	1	20.6	20.6
Malmöhus län	11	237	10	22.5	24.7
Hallands län	5	85	1	17.2	17.2
Göteborgs och Bohus län	7	87	—	12.4	12.4
Elfsborgs län	9	219	1	24.4	27.6
Skaraborgs län	7	261	3	37.7	37.6
Vermlands län	8	89	1	11.3	11.3
Örebro län	6	56	2	9.7	9.7
Vestmanlands län	4	67	3	17.5	17.5
Kopparbergs län	8	47	—	5.9	6.9
Gefleborgs län	7	47	—	6.7	6.7
Vesternorrlands län	8	63	—	7.9	8.0
Jemtlands län	4	59	—	14.8	14.5
Vesterbottens län	5	24	—	4.8	5.0
Norrbottnens län	4	21	—	5.3	5.3
Landsbygden	150	2,332	31	16.1	16.7.

Ytterligheterna förete sålunda år 1896 Gotlands län med 46 och Vesterbottens län med ungefär 5 kommuner i hvarje valkrets öfver hufvud. Af de särskilda valkretsarne utvisar Gotlands norra domsaga det högsta antalet, nämligen 48 kommuner, och komma närmast derefter Kinnefjerdings, Kinne och Kållands domsaga med 47 kommuner samt Vartofta och Frökinds domsaga med 46 kommuner och 1 kommunedel, under det minimum träffas för Sköns tingslag, Nordmalings och Bjurholms tingslag samt Umeå tingslag, hvilka omfatta endast 3 kommuner hvartdera. I öfrigt finnas 7 valkretsar med hvardera blott 4 kommuner, deraf 3 kretsar i Kopparbergs, 3 i Norrbottens och 1 i Vesterbottens län.

Beträffande *städerna* medförde de i ofvannämnda nädiga kungörelse gifna bestämmelser vida större förändringar än i fråga om landsbygden. Antalet städer, som på grund af ett folkmängdsbelopp öfverstigande $\frac{1}{80}$ af samtliga städernas folkmängd, eller 12,243 inv., berättigades att utan förening med annan stad välja riksdagsman, uppgick till 16, hvartill kommo 9 andra städer, hvilkas folkmängd visserligen ej uppnådde detta tal, men som ansågos böra utgöra egna valkretsar. Af dessa 25 städer berättigades endast 5 att hvardera utse mer än 1 riksdagsman, nämligen Stockholm, för hvilken antalet riksdagsmän dock nedsattes från 25 till 22, Göteborg, som nu fick välja 9 i stället för 10, Malmö med 4 riksdagsmän likasom före regleringen, Norrköping med 2 riksdagsmän i stället för 3 samt Gefle med 2 såsom förut. Bland de städer, som hvar för sig egde välja 1 riksdagsman, kommo äfven Uppsala, Karlskrona och Helsingborg, hvilka närmast före regleringen egde hvardera 2 representanter, medan åter de 9 städerna Eskilstuna, Vexjö, Visby, Kristianstad, Ystad,

Halmstad, Borås, Karlstad och Vesterås, hvilka förut voro förenade med andra städer, nu förklarades utgöra egna valkretsar.

Rikets öfriga 67 städer reglerades genom förening i större eller mindre antal till 21 valkretsar på följande sätt:

Södertelge, Norrtelge, Östhammar, Öregrund, Sigtuna och Vaxholm, lika som före regleringen;

Nyköping, Torshälla, Strengnäs, Mariefred och Trosa, af hvilka Strengnäs förut var förenad med Eskilstuna;

Vadstena, Skeninge, Söderköping, Motala och Grenna, lika som före regleringen;

Vestervik och Eksjö;

Oskarshamn, Vimmerby och Borgholm, af hvilka Oskarshamn förut var förenad med Vexjö; Vimmerby med Vestervik och Eksjö; Borgholm med Visby;

Karlshamn, Sölvesborg och Ronneby, lika som före regleringen;

Trelleborg, Skanör med Falsterbo, Simrishamn och Engelholm, af hvilka Trelleborg och Skanör med Falsterbo förut voro förenade med Ystad; Simrishamn med Kristianstad; Engelholm med Halmstad;

Laholm, Falkenberg, Varberg och Kungsbacka, lika som före regleringen;

Uddevalla och Strömstad;

Venersborg och Åmål;

Marstrand, Kungelf, Alingsås och Ulricehamn, af hvilka Marstrand förut var förenad med Uddevalla och Strömstad; Kungelf med Venersborg och Åmål; Alingsås och Ulricehamn med Borås;

Mariestad, Sköfde och Falköping, af hvilka Falköping förut var förenad med Lidköping och Hjo;

Lidköping, Skara och Hjo, af hvilka Skara förut var förenad med Mariestad och Sköfde;

Kristinehamn, Filipstad och Askersund, af hvilka Filipstad förut var förenad med Karlstad;

Köping, Nora, Lindesberg och Enköping, af hvilka Köping förut var förenad med Vesterås; Nora och Lindesberg med Kristinehamn och Askersund; Enköping med Nyköping, Torshälla, Mariefred och Trosa;

Arboga och Sala, lika som före regleringen;

Falun, Hedemora och Säter, lika som före regleringen;

Hernösand och Örnköldsvik, af hvilka Hernösand förut var förenad med Umeå och Skellefteå; Örnköldsvik tillhörde förut Själevads och Arnäs tingslags valkrets;

Östersund och Hudiksvall, lika som före regleringen;

Umeå, Skellefteå och Piteå, af hvilka Umeå och Skellefteå förut voro förenade med Hernösand; Piteå med Luleå och Haparanda;

Luleå och Haparanda.

Nu anförda förändringar i städernas valkretsindelning voro sålunda till den grad omfattande, att de träffade ej mindre än 18 af de förutvarande valkretsarne, medan 23 blefvo deraf oberörda, men af dessa voro 16 städer, hvilka redan före regleringen utgjorde egna valkretsar, och endast 7 kretsar bestående af två eller flere städer. Genom regleringen ökades städernas valkretsar i det hela med 5.

Städernas nuvarande 46 valkretsar kunna lämpligen fördelas i följande trenne grupper:

Första gruppen, omfattande städer, som hvardera ega utse 2 eller flere riksdagsmän. Hit höra numera endast de 5 stä-

derna Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping och Gefle, hvilkas sammanlagda folkmängd vid 1895 års slut uppgick till 500,279 inv. och hvilkas hela antal representanter utgör 39, eller en representant på 12,828 inv. Medan Stockholm har en representant mot 12,347 inv., eger Norrköping, som bland dessa städer är ogynsamast lottad, blott en mot 18,038 invånare.

Andra gruppen omfattar de städer, hvilka hvar för sig välja 1 riksdagsman. Antalet af dessa städer utgör numera 20, nämligen Uppsala, Eskilstuna, Linköping, Jönköping, Vexjö, Kalmar, Visby, Karlskrona, Kristianstad, Lund, Helsingborg, Landskrona, Ystad, Halmstad, Borås, Karlstad, Örebro, Vesterås, Söderhamn och Sundsvall. Hela gruppens folkmängd utgjorde vid 1895 års slut 270,752 inv., hvadan mot hvar och en af de 20 riksdagsmännen för dessa städer svarade i medeltal 13,538 inv. Ytterligheterna inom gruppen bilda Karlskrona med 22,496 inv. och Vexjö med 7,086 invånare.

Tredje gruppen utgöres, såsom redan är nämnt, af rikets öfriga 67 städer, ordnade i 21 valkretsar och med en folkmängd af 208,405 inv., hvilket efter fördelning på samtliga dessa valkretsar utgör 1 representant på 9,924 inv. Vexlingarna härutinnan framgå af efterföljande öfversigt, hvori till jämförelse äfven redogöres för de regleringar, som egde rum åren 1866, 1876 och 1886.

Folkmängd.	Antal valkretsar vid regleringarna			
	1866.	1876.	1886.	1896.
11,000—12,000	—	—	6	5
10,000—11,000	1	4	6	7
9,000—10,000	1	4	9	3
8,000—9,000	3	7	2	3
7,000—8,000	10	7	2	3
6,000—7,000	9	2	—	—
	Summa 24	24	25	21.

Största folkmängden utvisade år 1896 bland dessa valkretsar Nyköping med flere städer, 11,762 inv. Minsta folkmängden af stadsvalkretsarne och derigenom äfven bland rikets samtliga valkretsar egde kretsen Marstrand, Kungelf, Alingsås och Ulricehamn med 7,065 invånare.

Vid ifrågavarande tredje grupp af städer kan i öfrigt anföras, att 1 valkrets omfattar *sex* städer, 2 valkretsar *fem*, 4 valkretsar *fyra*, 7 valkretsar *tre* och likaledes 7 valkretsar *två* städer hvardera. — Städer tillhörande *tre* län ingå i 1 valkrets, tillhörande *två* län i 7 valkretsar, under det hvardera af de återstående 13 valkretsarne bildas uteslutande af städer tillhörande *ett* län.

Sammanställas de tre stadsgrupperna med hvarandra och utsträcker jämförelsen till föregående valperioder, så befinnes, att vid de särskilda valen *en representant blifvit utsedd för i medeltal nedannämnda folkmängd.*

År	Första gruppen.	Andra gruppen.	Tredje gruppen.	Samtliga städer.
År 1866	10,642	9,675	7,361	9,035
» 1869	10,543	10,218	7,815	9,316
» 1872	11,237	10,503	8,190	9,800
» 1875	10,432	11,223	9,005	10,003
» 1878	10,681	11,882	8,894	10,224
» 1881	11,070	12,670	9,602	10,819
» 1884	10,473	13,567	10,061	10,868
» 1887, senare valet	10,543	13,905	10,163	10,860
» 1890	10,442	13,943	10,700	10,910
» 1893	10,650	13,917	11,140	11,113
» 1896	12,828	13,538	9,924	12,243.

Med det obetydliga undantaget för år 1887 har alltså proportionen emellan antalet representanter och folkmängden blifvit för städerna samfäldt mer och mer ogynsam, och detta i synnerhet år 1896, då riksdagsordningens nya bestämmelser började tillämpas, hvadan det kan motseas, att ofvan berörda förhållande skall, i den mån städernas folkmängd tillväxer, göra sig ännu mera gällande.

Antalet representanter har för de särskilda grupperna och samtliga städer varit följande:

Valen år	Första gruppen.	Andra gruppen.	Tredje gruppen.	Samtliga städer.
1866	21	10	24	55
1875	26	10	24	60
1884	33	12	24	69
1893	50	8	25	83
1896	39	20	21	80.

Under det stadsvalkretsarnes antal från år 1866 till 1893 ökades med 3, hade deras representantantal tillväxt med 28. I följd af den förändring, som egde rum år 1896, är antalet valkretsar nu 8 flere, men antalet riksdagsmän endast 25 flere än vid förstnämnda tid.

B) Valberättigade.

Vid 1896 års allmänna val till Riksdagens Andra kammare utgjorde antalet valberättigade i hela riket 309,889, af hvilka 243,890 tillhörde landsbygden och 65,999 städerna, och visar sig vid en jämförelse med förhållandet år 1893, att antalet i det hela ökats med 11,079, eller 3.7 %, deraf 5,642 (2.4 %) å landsbygden och 5,437 (9.0 %) i städerna. Sedan år 1872, eller det första år för hvilket dylika uppgifter föreligga, har tillväxten (+) eller minskningen (—) utgjort:

Från 1872 till	Landsbygden.		Städerna.		Hela riket.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
1872 till 1875	+ 13,009	+ 6.3	+ 6,423	+ 22.0	+ 19,432	+ 8.2
» 1875 » 1878	+ 7,790	+ 3.5	+ 6,995	+ 19.7	+ 14,785	+ 5.8
» 1878 » 1881	+ 7,832	+ 3.4	+ 2,994	+ 7.0	+ 10,826	+ 4.0
» 1881 » 1884	+ 7,194	+ 3.1	+ 3,311	+ 7.3	+ 10,505	+ 3.7
» 1884 » 1887 (senare valet)	— 15,895	— 6.5	+ 2,266	+ 4.6	— 13,629	— 4.7
» 1887 (senare valet) till 1890	+ 4,090	+ 1.8	+ 5,967	+ 11.7	+ 10,057	+ 3.6
» 1890 » 1893	+ 7,255	+ 3.1	+ 3,459	+ 6.1	+ 10,714	+ 5.7
» 1893 » 1896	+ 5,642	+ 2.4	+ 5,437	+ 9.0	+ 11,079	+ 3.7.

Valmännens antal, hvori ej ingå för oguldna kommunalutskylder häftande, men eljest valberättigade, för hvilka här nedan kommer att särskildt redogöras, har alltså under förenämnda tidrymd af 24 år ökats för riket i dess helhet med 73,769, eller 31.2 %. Å landsbygden ensam utgjorde ökningen 36,917 (17.8 %) och i städerna 36,852 (126.4 %). Såsom en naturlig följd af denna starkare ökning för städerna har proportionen emellan deras och landsbygdens valberättigade gradvis förändrats, hvilket närmare framgår af efterföljande beräkningar af hvarderas antal valberättigade i procent af summan för hela riket:

	Landsbygden.	Städerna.
År 1872	87.6 %	12.4 %
» 1875	86.1 »	13.9 »
» 1878	84.3 »	15.7 »
» 1881	83.8 »	16.2 »
» 1884	83.2 »	16.8 »
» 1887, senare valet	81.6 »	18.4 »
» 1890	80.2 »	19.8 »
» 1893	79.7 »	20.3 »
» 1896	78.7 »	21.3 »

Med hänsyn till antalet valberättigade i förhållande till folkmängden upplyser efterföljande tab. E, att detsamma var i någorlunda jemnt stigande från år 1872 till 1887, då sänkning

Tab. E. Valberättigade länsvis.

L ä n.	Antal valberättigade.			Valberättigade i % af folkmängden.		
	Landsbygd.	Städer.	Landsbygd och städer.	Landsbygd.	Städer.	Landsbygd o. städer.
Stockholms stad	—	17,097	17,097	—	6.3	6.3
Stockholms län	7,270	950	8,220	5.0	8.1	5.2
Uppsala län	4,886	1,598	6,484	5.0	6.4	5.3
Södermanlands län	5,370	1,949	7,319	3.9	8.2	4.5
Östergötlands län	9,151	3,362	12,513	4.3	5.9	4.6
Jönköpings län	13,446	1,510	14,956	7.9	5.9	7.6
Kronobergs län	10,134	451	10,585	6.7	6.4	6.7
Kalmar län	10,928	1,684	12,612	5.4	6.1	5.5
Gotlands län	4,488	612	5,100	10.2	8.0	9.8
Blekinge län	3,940	2,351	6,291	3.6	7.1	4.4
Kristianstads län	13,345	1,022	14,367	6.5	7.1	6.5
Malmöhus län	20,777	8,209	28,986	7.8	7.1	7.6
Hallands län	7,903	1,602	9,505	6.8	7.0	6.8
Göteborgs och Bohus län	10,829	7,857	18,686	5.8	6.1	6.0
Elfsborgs län	15,833	1,438	17,271	6.3	6.1	6.3
Skaraborgs län	14,327	1,738	16,065	6.4	8.0	6.6
Vermlands län	13,572	1,573	15,145	5.8	8.1	6.0
Örebro län	8,595	1,790	10,385	5.1	8.3	5.5
Vestmanlands län	6,112	1,800	7,912	5.2	7.5	5.5
Kopparbergs län	15,700	869	16,569	8.0	7.8	8.0
Gefleborgs län	12,042	3,099	15,141	6.7	7.7	6.9
Vesternorrlands län	12,498	1,577	14,075	6.4	6.7	6.5
Jemtlands län	6,541	572	7,113	6.7	9.1	6.8
Vesterbottens län	10,135	467	10,602	7.9	10.0	8.0
Norrbottnens län	6,068	822	6,890	5.8	7.5	6.0
Hela riket år 1896	243,890	65,999	309,889	6.2	6.7	6.3
» » » 1893	238,248	60,562	298,810	6.1	6.6	6.2
» » » 1890	230,993	57,163	288,096	5.9	6.5	6.0
» » » 1887 (senare valet)	226,903	51,136	278,039	5.8	6.2	5.9
» » » 1887 (förra valet)	219,186	55,547	274,733	5.7	6.9	5.9
» » » 1884	242,798	48,870	291,668	6.3	6.5	6.3
» » » 1881	235,604	45,559	281,163	6.1	6.6	6.2
» » » 1878	227,772	42,565	270,337	5.9	6.5	6.0
» » » 1875	219,982	35,570	255,552	5.9	5.9	5.9
» » » 1872	206,973	29,147	236,120	5.7	5.3	5.6

inträffade, samt att det sedermera för hvarje allmänt val utvisar en obetydlig höjning. Året 1896 företer sålunda 6·3 % valberättigade i hela riket, 6·2 % å landsbygden och 6·7 % i städerna, hvilka samtliga tal äro i någon ringa mån högre än för år 1893. Procenttalet för riket i dess helhet är dock lika som för år 1884, för landsbygden lägre än under sistnämnda år och för städerna lägre än vid 1887 års förra val.

I föregående redogörelser för riksdagsmannavalen äro beräkningar jemväl meddelade af de valberättigades proportion till den till *myndig ålder* komna delen af rikets manliga befolkning. Såsom fortsättning deraf kan nu anföras, att då antalet män öfver 21 års ålder vid slutet af år 1895 beräknats hafva i hela riket utgjort omkr. 1,294,000, skulle sålunda vid 1896 års allmänna val ungefär 23·9 % af den till myndig ålder komna manliga befolkningen varit valberättigade. För landsbygden och städerna kunna motsvarande tal beräknas till resp. 23·4 % och 26·2 %. Vid 1893 års val utgjorde antalet valberättigade i procent af myndige män 23·7 för riket i dess helhet, 23·3 för landsbygden och 25·6 för städerna.

Relativa antalet valberättigade har sedan år 1893 ökat i följande *län*, nämligen Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kronobergs, Kalmar, Kristianstads, Malmöhus, Elfsborgs, Vermlands, Örebro, Gefleborgs och Vesternorrlands län, hvaremot minskning inträdt i Stockholms stad samt Gotlands, Blekinge, Kopparbergs och Jemtlands län, under det procenttalen för Jönköpings, Hallands, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Vestmanlands, Vesterbottens och Norrbottens län äro oförändrade. Å landsbygden ökades det relativa antalet valberättigade i 11 län, minskades i 6 och var oförändradt i 7 län. Beträffande städerna, länsvis ordnade, visar sig deremot, att ökning inträffat i 17 län och minskning i 5 län jemte hufvudstaden, medan återstående 2 län förete samma procenttal som år 1893.

Fortfarande innehar Gotlands län, nu med 9·8 %, den gynnammaste ställningen i fråga om det relativa antalet valberättigade, hvarefter närmast följa Kopparbergs och Vesterbottens län med 8·0 %. Öfver riksmedeltalet stå dessutom, i ordning från högre till lägre, Jönköpings, Malmöhus, Gefleborgs, Hallands, Jemtlands, Kronobergs, Skaraborgs, Kristianstads och Vesternorrlands län. Lika med detta medeltal befinna sig Stockholms stad och Elfsborgs län. Under medeltalet komma deremot Vermlands, Norrbottens, Göteborgs och Bohus, Vestmanlands, Kalmar, Örebro, Uppsala, Stockholms, Östergötlands, Södermanlands och Blekinge län, det sistnämnda med allenast 4·4 %. Hvad nu blifvit anfördt beträffande länen i deras helhet gäller i allmänhet äfven för de särskilda landsbygderna, af hvilka Gotlands (10·2 %) och Blekinge län (3·6 %) förete de båda ytterligheterna. Å landsbygden på Gotland är ungefär hvar 10:e person valberättigad, men i Blekinge endast hvar 28:e.

En fördelning af *landsbygdens valkretsar* efter antalet valberättigade i procent af folkmängden utfaller för nedannämnda år sålunda:

Valberättigade.	1878.	1884.	1890.	1896.
2—3 %	4	2	1	—
3—4 »	15	15	17	13
4—5 »	22	22	25	22
5—6 »	23	18	27	31
6—7 »	42	38	39	32

Valberättigade.	1878.	1884.	1890.	1896.
7—8 %	18	24	23	35
8—9 »	13	16	9	9
9—10 »	3	8	5	4
10 % och deröfver	—	2	1	4
Summa valkretsar	140	145	147	150.

Fremsta platsen intages likasom år 1893 bland dessa valkretsar af Ofvan-Siljans domsaga i Kopparbergs län (11·0 %), och följa närmast derefter Gotlands södra domsaga (10·5 %), Leksands tingslag (10·4 %) samt Vesterbottens mellersta domsaga (10·1 %). Lägst på skalan stå deremot Medelstads domsaga (3·0 %), Rönö, Hölebo och Daga härad (3·2 %), Jönåkers härad (3·5 %) samt Fernebo härad (3·5 %).

I Jönköpings, Gotlands, Malmöhus, Jemtlands och Vesterbottens län fanns ingen krets, som hade mindre än 6 % valberättigade, hvaremot å andra sidan ingen krets inom Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Blekinge och Örebro län hade så högt procenttal för de valberättigade.

I fråga om *städerna* utvisar tab. E, att deras relativa antal valmän är i de flesta län högre än å landsbygden. Undantag derifrån förekomma likväl i Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Malmöhus, Elfsborgs och Kopparbergs län. Fördelas städernas valkretsar efter deras antal valberättigade i procent af folkmängden, blir resultatet följande:

Valberättigade.	1878.	1884.	1890.	1896.
4—5 %	1	2	3	—
5—6 »	8	6	5	6
6—7 »	17	10	19	15
7—8 »	9	14	6	11
8—9 »	1	7	6	9
9—10 »	3	1	2	4
10—11 »	—	—	—	1
11—12 »	1	—	—	—
Summa valkretsar	40	40	41	46.

Högsta relativa antalet valberättigade förekom år 1896 i valkretsen Umeå, Skellefteå och Piteå, 10·2 %, men det lägsta i Norrköping, 5·0 %.

För hvar och en af de trenne här förut anförda stadsgrupperna utgjorde antalet valberättigade år 1896:

	Antal.	Procent af folkmängden.
Första gruppen	31,228	6·2
Andra »	18,348	6·8
Tredje »	16,423	7·9
Samtliga städer	65,999	6·7.

I likhet med hvad som förut iakttagits, utvisar sålunda den grupp, som består af rikets mindre städer, det relativt högsta antalet valmän. Fortfarande torde ock kunna sägas, att valrätten i städerna vanligen står i omvänt förhållande till deras storlek, så att ju mindre stadssamhället är, dess större andel af folkmängden är valberättigad. Enligt tab. 5 träffas i fråga om 1896 års val de högsta sifforna för Trelleborg (12·1 %), Öregrund (12·0 %), Laholm (11·6 %), Mariefred (11·4 %), Östhammar (11·0 %) o. s. v., men de lägsta för Jönköping (5·4 %), Venersborg (5·4 %),

Skeninge (5·3 %) och Norrköping (5·0 %), hvilken stad, såsom redan förut är anfördt, denna gång härvid intager sista rummet.

En beräkning af förhållandet emellan de valberättigades och representanternas antal gifver till allmänt resultat för riket i dess helhet, att i medeltal 1,347 valmän svara mot hvarje representant i Andra kammaren. För landsbygden ensam stiger motsvarande antal till 1,626, men utgör för städerna endast 825. Vid 1893 års allmänna val uppgick antalet valmän på hvarje representant till 1,311 för hela riket, 1,643 för landsbygden och 730 för städerna, hvadan för dessa proportionen nu är mindre gynsam än förut.

Hvad de särskilda landsbygderna vidkommer, förete 12 län mindre och 12 län större tal än landsbygden i dess helhet. Det lägsta visar fortfarande Södermanlands län, eller 895 valberättigade mot hvarje representant, och dernäst Blekinge län, 985. Högst är antalet för Gotlands län med 2,244 valmän pr representant, eller på siffran lika som vid 1893 års val. De näst högsta talen träffas numera för Skaraborgs och Vesterbottens län, resp. 2,047 och 2,027.

För de särskilda valkretsarne å landsbygden har ifrågasvarande proportion ställt sig på följande sätt, hvaraf jemväl framgår, huru de valberättigade fördela sig emellan olika valkretsar.

Valberättigade.	1878.	1884.	1890.	1896.
Under 500	—	1	1	1
500—1,000	19	15	15	14
1,000—1,500	47	51	59	47
1,500—2,000	32	31	44	53
2,000—2,500	30	32	17	26
2,500—3,000	9	11	10	8
3,000 och deröfver	3	4	1	1
Summa valkretsar	140	145	147	150.

Likasom vid allmänna valen 1887, 1890 och 1893 förekom äfven vid 1896 års val det lägsta antalet valberättigade i Villåttinge härad, nu 477, och dernäst i Jönåkers härad, 603, Åkers och Selebo härad, 604, samt Fernebo härad, 653. De högsta talen träffas deremot numera för Ofvan-Siljans domsaga, 3,000, Vemmenhögs, Ljunits och Herrestads domsaga, 2,933, Nordals, Sundals och Valbo domsaga, 2,926, samt Vesterbottens norra domsaga, 2,921. Den af Ofvan-Siljans domsaga bildade valkretsen räknar alltså mer än sex gånger så många valmän som Villåttinge härad.

Städernas här förut anförda medeltal af 825 valberättigade på hvarje representant öfverträffas endast af andra gruppens städer, för hvilka antalet uppgick till 917, medan första gruppens städer utvisade 801 och de till tredje gruppen hörande endast 782. Oafsedt de 5 städer, hvilka hvardera välja flere riksdagsmän, funnos mer än 1,000 valberättigade i följande 9 valkretsar: Helsingborg (1,716), Karlskrona, Örebro, Uppsala, Lund, Jönköping, Linköping och Eskilstuna, samtliga tillhörande andra gruppens städer, äfvensom i valkretsen Kristinehamn, Filipstad och Askersund inom tredje gruppen. Mindre än 500 valberättigade egde blott en enda stadsvalkrets, nämligen Vexjö (451), hvilken sålunda med afseende på antalet valmän är den minsta valkrets i hela riket.

Såsom redan förut är antydt, hafva bland valmännen ej inräknats för oguldna kommunalutskylder häftande, som eljest vore valberättigade. Då fullständiga uppgifter om det antal dessa

utgjorde vid 1896 års allmänna val numera föreligga, meddelas här för första gången redogörelse derfor i tab. 4 (kol. 7).

Enligt der anförda uppgifter utgjorde hela antalet eljest valberättigade, men för oguldna kommunalutskylder häftande personer vid 1896 års val 52,854, af hvilka 18,735 tillhörde landsbygden och 34,119 städerna, deraf ej mindre än 24,370 i Stockholm. Sammanställas nämnda data med uppgifterna om verkliga valberättigade, blir resultatet följande:

	Landsbygden.		Städerna.		Hela riket.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Verkligen valberättigade	243,890	92·9	65,999	65·9	309,889	85·4
Eljest valberättigade, men för oguldna kommunalutskylder häftande	18,735	7·1	34,119	34·1	52,854	14·6
Summa	262,625	100·0	100,118	100·0	362,743	100·0.

Frånräknas åter hufvudstaden, som härvid intager en afgjordt dominerande ställning, sjunker antalet af de för oguldna kommunalutskylder häftande, eljest valberättigade till 9,749 (16·6 %) för städerna och 28,484 (8·9 %) för riket i dess helhet.

Af här ofvan meddelade öfersigt framgår, att om samtliga personer, hvilka i öfrigt innehade de kvalifikationer, som enligt riksdagsordningen berättiga till deltagande i valen till Andra kammaren, äfven betalt sina kommunala utskylder, skulle hela antalet valmän år 1896 hafva utgjort 362,743, eller 7·4 % af rikets folkmängd. Å landsbygden skulle de valberättigade icke hafva ökat mer än till 262,625, eller 6·7 %, men i städerna hade antalet uppgått till 100,118, motsvarande 10·2 % af deras folkmängd, dock för städerna utom Stockholm endast till 58,651 (8·3 %).

Huru antalet eljest valberättigade, men för oguldna kommunalutskylder häftande fördelar sig på de särskilda länen, upplyser efterföljande tab. F. Deraf framgår bland annat, hvad ensamt beträffar landsbygden, att ifrågasvarande antal var relativt högst i Blekinge län, som härvid tog försteget långt framför alla de öfriga länen. Antalet för oguldna kommunalutskylder häftande, som eljest skulle varit valberättigade, utgjorde nämligen i förhållande till summan af detta och de verkliga valberättigade inom detta län ej mindre än 28·3 %, hvilket delvis förklarar den ofvan påvisade ogynsamma ställning länet intager i fråga om det relativa antalet verkliga valberättigade. Närmast derefter följde Norrbottens län med 18·3 %; vidare Göteborgs och Bohus med 13·5 %, Västernorrlands med 11·2 %, Vermlands med 10·1 % o. s. v. Synnerligen låga tal utvisade deremot Östergötlands och Malmöhus län, 3·2 % hvardera, Södermanlands och Jönköpings 2·8 %, äfvensom Kopparbergs län, hvilket med allenast 1·8 % kom i sista rummet.

Af landsbygdens valkretsar hade följande de högsta procent-talen, eller öfver 10 %:

i Kronobergs län: Uppvidinge härad 13·8 %;
i Kalmar län: Norra Möre och Stranda domsaga 16·3 %;
i Blekinge län: Listers domsaga 19·0 %, Bräkne domsaga 13·6 %, Östra härads domsaga 32·1 %, Medelstads domsaga 41·3 %;
i Kristianstads län: Östra Göinge härad 18·2 %;
i Hallands län: Hallands norra domsaga 40·5 %;
i Göteborgs och Bohus län: Askims och Säfvedals härad 32·5 %, Vestra och Östra Hisings härad 22·3 %, Inlands domsaga 12·1 %;

i Elfsborgs län: Marks härad 21·4 %;
 i Skaraborgs län: Norra Vadsbo domsaga 15·5 %;
 i Vermlands län: Mellansysslets domsaga 14·0 %, Södersysslets domsaga 22·9 %, Nordmarks domsaga 15·1 %;
 i Vesternorrlands län: Sköns tingslag 29·3 %, Njurunda, Indals och Ljustorps tingslag 14·5 %, Ångermanlands södra domsaga 12·7 %, Själevads och Arnäs tingslag 14·3 %;
 I Jemtlands län: Jemtlands östra domsaga 10·1 %, Herjedalens domsaga 12·2 %;
 i Vesterbottens län: Nordmalings och Bjurholms samt Degerfors tingslag 15·8 %, Vesterbottens vestra domsaga 16·7 %;
 i Norrbottens län: Luleå domsaga 21·9 %, Kalix domsaga 28·8 %, Torneå domsaga 10·4 %.

I motsats dertill finnes, att inom en valkrets, nämligen Gagnefs och Rättviks tingslag i Kopparbergs län, förekom ingen enda i öfrigt valberättigad, men för oguldna kommunalutskylder häftande person. Då ett dylikt förhållande jemväl egde rum i ett flertal af landsbygdens kommuner och kommundelar, eller ej mindre än 1,283, och då för en stor mängd kommuner blott en eller två personer uppgifvits såsom häftande, synes uraktlåtenheten att för valrättens bevarande erlægga kommunalutskylder

Tab. F. För oguldna kommunalutskylder häftande, som eljest vore valberättigade.

Län.	Antal för oguldna kommunalutskylder häftande, som eljest vore valberättigade.			Förestående antal i % af summan af detta och de verkliga valberättigades.		
	Landsbygd.	Städer.	Landsbygd o. städer.	Landsbygd.	Städer.	Landsbygd o. städer.
Stockholms stad	—	24,370	24,370	—	58·8	58·8
Stockholms län	443	37	480	5·7	3·7	5·5
Uppsala län	256	196	452	5·0	10·9	6·5
Södermanlands län	155	127	282	2·8	6·1	3·7
Östergötlands län	307	657	964	3·2	16·3	7·2
Jönköpings län	384	267	651	2·8	15·0	4·2
Kronobergs län	704	6	710	6·5	1·3	6·3
Kalmar län	847	174	1,021	7·2	9·4	7·5
Gotlands län	230	34	264	4·9	5·3	4·9
Blekinge län	1,558	605	2,163	28·3	20·5	25·6
Kristianstads län	1,282	35	1,317	8·8	3·3	8·3
Malmöhus län	689	1,288	1,977	3·2	13·6	6·4
Hallands län	709	185	894	8·2	10·4	8·6
Göteborgs och Bohus län	1,683	3,122	4,805	13·5	28·4	20·5
Elfsborgs län	1,206	151	1,357	7·1	9·5	7·3
Skaraborgs län	791	91	882	5·2	5·0	5·2
Vermlands län	1,517	152	1,669	10·1	7·7	9·9
Örebro län	411	589	1,000	4·6	24·8	8·8
Vestmanlands län	287	121	408	4·5	6·3	4·9
Kopparbergs län	289	136	425	1·8	13·5	2·5
Gefleborgs län	591	503	1,094	4·7	14·0	6·7
Vesternorrlands län	1,577	803	2,380	11·2	33·7	14·5
Jemtlands län	488	48	536	6·9	7·7	7·0
Vesterbottens län	974	33	1,007	8·8	6·6	8·7
Norrbottens län	1,357	389	1,746	18·3	32·1	20·2
Hela riket	18,735	34,119	52,854	7·1	34·1	14·6

öfver hufvud taget, hvad landsbygden beträffar, kunna hänföras till sällsporda undantag.

Angående städerna, ordnade såsom förut i trenne större grupper, upplyser efterföljande sammanställning:

	Första gruppen.		Andra gruppen.		Tredje gruppen.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Verkligen valberättigade	31,228	51·8	18,348	83·3	16,423	92·3
Eljest valberättigade, men för oguldna kommunalutskylder häftande	29,073	48·2	3,668	16·7	1,378	7·7
Summa	60,301	100·0	22,016	100·0	17,801	100·0

I första gruppen ingår Stockholm med sitt här förut uppgifna betydliga antal af 24,370 (58·8 %) för oguldna kommunalutskylder häftande, eljest valberättigade personer, hvilket med 7,273 öfverstiger antalet verkliga valberättigade. Frånräknas de förstnämnda, utgör motsvarande antal för öfriga hithörande städer endast 4,703 (25·0 %), deraf för Göteborg 3,104 (31·1 %), Malmö 801 (19·0 %), Norrköping 509 (21·9 %) och Gefle 289 (12·4 %).

Bland andra gruppens städer utvisa följande de relativt högsta talen: Sundsvall 604 (43·5 %), Örebro 558 (29·0 %), Karlskrona 535 (25·5 %), Söderhamn 186 (22·4 %), Landskrona 210 (20·1 %) och Jönköping 250 (18·0 %), samtliga med högre procentsiffror än för gruppen i dess helhet. Sista rummet intages af Vexjö med allenast 6 (1·3 %).

Af städerna inom tredje gruppen uppnåddes de proportionsvis högsta talen af Luleå, 308 (42·3 %), Skanör med Falsterbo 57 (34·5 %), Skeninge 30 (31·3 %), Hernösand 174 (22·5 %), Motala 51 (21·3 %) och Filipstad 68 (20·4 %). I 6 af de till denna grupp hörande städer, nämligen Mariefred, Engelholm, Uddevalla, Marstrand, Hjo och Säter, fanns deremot ingen enda person, som på grund af uraktlåtenhet att erlægga kommunala utskylder var oberättigad till deltagande i valen.

Jemföras åter de trenne gruppernas procentsiffror med hvarandra, framgår otvetydigt, att antalet för oguldna kommunalutskylder häftande, som eljest vore valberättigade, öfver hufvud taget står i direkt förhållande till städernas folkmängd. I de stora städerna är ifrågavarande antal vanligen högt, i de mindre städerna lågt, ofta ej högre än å landsbygden. De skiljaktigheter emellan stadsgrupperna i afseende på det relativa antalet verkliga valberättigade, som här förut blifvit påvisade, torde sålunda, åtminstone till en stor del, kunna härigenom förklaras.

C) Valsättet.

Af de båda valsätt, hvilka jemlikt § 16 riksdagsordningen kunna förekomma, användes vid 1896 års allmänna val det omedelbara sättet i 176 och det medelbara i 20 valkretsar, alla de senare å landsbygden. I hvilken utsträckning det ena eller andra valsättet användts vid de allmänna val å rikets landsbygd, om hvilka uppgifter härutinnan föreligga, framgår af den i efterföljande tab. G. meddelade öfversigt.

Utvecklingen har sålunda fortfarande gått i samma riktning som under den föregående tiden, nämligen så att allt flere valkretsar antagit det omedelbara valsättet, hvilket numera begagnas af 86·7 % af hela antalet. De kretsar, som efter 1893 års allmänna val öfvergått från det medelbara valsättet, äro följande:

i Elfsborgs län: Kinds härad; Redvägs härad;
 i Vermlands län: Södersysslets domsaga; Nordmarks domsaga;
 i Gefleborgs län: Vestra Helsinglands domsaga;
 i Vesterbottens län: Nordmalings och Bjurholms samt Degerfors tingslag.

Af dessa 6 kretsar, som efter år 1893 antagit det omedelbara valsättet, utgjorde Kinds och Redvägs härad förut en enda valkrets med medelbara val, och är detta orsaken, hvarför hela antalet valkretsar med sistnämnda valsätt enligt tab. G nedgått med allenast 5. Å andra sidan befinnes, att valkretsarne med omedelbart valsätt utöfver sistnämnda antal ökats med ytterligare 5, hvilket beror på den under år 1896 genomförda ändring af valkretsindelningen, hvarigenom å landsbygden 5 nya kretsar bildades, som alla antogo omedelbart valsätt.

Numera är det omedelbara valsättet enrådande i 13 af rikets län, nämligen Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Hallands, Vermlands, Örebro, Vestmanlands, Kopparbergs, Västernorrlands och Jemtlands län samt nästan enrådande i Kronobergs, Kalmar, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Vesterbottens och Norrbottens län, i hvilka blott en af hvardera länets valkretsar använder det medelbara valsättet. Öfvervägande omedelbara val förekomma dessutom i Gefleborgs län.

Det medelbara valsättet är deremot i intet län enrådande, men användes ännu öfvervägande i Stockholms, Uppsala och Elfsborgs län.

Hela det område af rikets landsbygd, som numera antagit det omedelbara valsättet, eger omkring sju åttendedelar af landsbygdens folkmängd och antal valberättigade. Utvecklingsgången i dessa båda hänseenden angifves af efterföljande sammanställning:

År.	Landsvalkretsar med omedelbara val.		Valberättigade.	
	Folkmängd.	Valberättigade.	Folkmängd.	Valberättigade.
	Antal.	% af landsbygdens folkmängd.	Antal.	% af landsbygdens valberättigade.
1872	1,561,353	42·7	88,808	43·0
1875	1,727,119	46·0	103,205	47·0
1878	2,029,601	53·0	114,853	50·4
1881	2,154,923	55·6	127,598	54·2
1884	2,330,100	60·5	142,734	58·8
1887 {förra valet	2,514,528	64·8	141,138	64·4
{senare valet	2,825,500	72·6	167,695	73·9
1890	2,902,428	74·6	171,908	74·4
1893	3,245,640	83·6	200,327	84·1
1896	3,433,928	87·2	214,305	87·9.

Tab. G. Valsättet å landsbygden.

År.	Omedelbara val.		Medelbara val.		Summa val.
	Antal.	%.	Antal.	%.	
1866	6	4·4	130	95·6	136
1872	60	43·5	78	56·5	138
1875	67	48·6	71	51·4	138
1878	73	52·1	67	47·9	140
1881	78	54·9	64	45·1	142
1884	86	59·3	59	40·7	145
1887 {förra valet	92	63·0	54	37·0	146
{senare valet	104	71·2	42	28·8	146
1890	108	73·5	39	26·5	147
1893	120	82·8	25	17·2	145
1896	130	86·7	20	13·3	150

I de 20 valkretsar, der det medelbara valsättet användes, uppgick sammanlagda folkmängden år 1896 till 505,896, eller 12·8 % af landsbygdens hela folkmängd, och antalet valberättigade till 29,585, utgörande 12·1 % af landsbygdens samtliga valmän.

Från och med 1890 års allmänna val har inom alla stadsvalkretsarne det omedelbara valsättet uteslutande blifvit använt.

Rikets samtliga valkretsar jemte deras folkmängd och valberättigade fördelade sig vid 1896 års allmänna val, allt efter som de valde omedelbart eller medelbart, på följande sätt:

	Valkretsar.		Folkmängd.		Valberättigade.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
Omedelbara val	176	89·8	4,413,364	89·7	280,304	90·5
Medelbara val	20	10·2	505,896	10·3	29,585	9·5
Summa	196	100·0	4,919,260	100·0	309,889	100·0.

I förhållande till folkmängden utgjorde alltså antalet valberättigade 6·4 % öfver hufvud i de valkretsar, der omedelbart valsätt användes, och 5·8 % i kretsarne med medelbara val.

D) I valen deltagande.

Om de väljandes absoluta antal och dettas förhållande till antalet valberättigade finnas för hvarje valkrets uppgifter meddelade i tab. 4 (kol. 8—10). I vissa fall afvika likväl dessa uppgifter från de af valförrättarne lemnade, och har detta merendels sin grund deri, att genom Centralbyråns skriftväxling med vederbörande kommunalmyndigheter åtskilliga riktigheter vidtagits. Bland annat har det visat sig, att en del kommuner verkligen deltagit i valen, ehuru valförrättaren derom icke haft kännedom eller kunnat meddela uppgift, enär intet valprotokoll till honom insändts. De personer, som under sådana förhållanden deltagit i omröstningen, hafva i likhet med hvad som skett i föregående redogörelser inräknats bland dem, som i valen deltagit, men hvilkas röster kasserats.

I efterföljande tab. H meddelas en sammanställning af uppgifterna om de väljandes absoluta och relativa antal vid samtliga de allmänna val, om hvilka dylika uppgifter föreligga. Deraf framgår, att i 1896 års allmänna val deltog sammanlagt 140,488 personer, af hvilka 98,912 å landsbygden och 41,576 i städerna. Dessa tal äro de högsta, som hos oss vid något val förekommit, och öfverträffa alltså äfven siffrorna för 1887 års förra val, hvilka i fråga om riket i dess helhet och landsbygden hittills varit de högsta.

Fäster man sig vidare vid förhållandet emellan antalet i valen deltagande och de valberättigade, så visar sig, att oafsedt 1887 års förra val, då särskilda omständigheter föranledde siffrornas stigning till en osedvanlig höjd, deltagandet i valen öfver hufvud för hvarje gång omfattas med allt större intresse från valmännens sida, och gäller denna iakttagelse så väl landsbygden som städerna. I 1872 års allmänna val deltog sålunda endast 19·1 % af de valberättigade i allmänhet, 16·1 % å landet och 41·1 % i städerna, men år 1896 hade antalet väljande steg för steg hunnit upp till 45·3 % för riket i dess helhet, 40·8 % ensamt för landsbygden och 63·0 % för städerna.

Likasom deltagandet i valen alltid varit lifligare i städerna än på landet, är det ock betydligt större vid de omedelbara än vid de medelbara valen. Inom de valkretsar, i hvilka det ome-

delbara valsättet användes, deltog nämligen år 1896 öfver hufvud taget 48·4 % af deras hela antal valmän, men i kretsarne med medelbara val endast 16·6 %. Sistnämnda procentsiffra är jemväl lägre än för de fyra näst föregående valen och uppnår ej ens hälften af det relativa antalet deltagande i 1887 års förra val.

I fråga om särskilda *landsbygder* synes med vederbörligt afseende på de båda valsätten deltagandet i 1896 års val hafva varit lifligast i Södermanlands län och dernäst i Vestmanlands, Vermlands, Vesternorrlands och Jönköpings län. Jemförelsevis minsta intresset visade sig deremot, såsom jämväl förut iakttagits, i Norrbottens län, och kommo Vesterbottens, Blekinge och Elfsborgs län derintill närmast.

De särskilda *landsvalkretsarne* hafva, allt efter som de omfattat det omedelbara valsättet eller vidhålla det medelbara, att uppvisa följande skiljaktigheter med hänsyn till det större eller mindre deltagandet i valen:

Tab. H. Antal deltagande i de allmänna valen åren 1872—1896.

	Omedelbara val.		Medelbara val.		Samtliga val.	
	Antal deltagare.	% af valberättigade.	Antal deltagare.	% af valberättigade.	Antal deltagare.	% af valberättigade.
A. Landsbygden.						
År 1872	19,497	22·0	13,735	11·6	33,232	16·1
› 1875	24,125	23·4	12,577	10·8	36,702	16·7
› 1878	26,518	23·1	11,496	10·2	38,014	16·7
› 1881	34,386	26·9	11,601	10·7	45,987	19·5
› 1884	40,583	28·4	9,908	9·9	50,491	20·8
› 1887 { förra valet .	73,482	52·1	23,841	30·5	97,323	44·4
› 1887 { senare valet .	58,879	35·1	12,094	20·4	70,973	31·3
› 1890	63,836	37·1	13,127	22·2	76,963	33·3
› 1893	82,643	41·3	6,644	17·5	89,287	37·5
› 1896	94,007	43·9	4,905	16·6	98,912	40·6
B. Städerna.						
År 1872	11,761	41·6	205	23·6	11,966	41·1
› 1875	12,891	36·9	172	27·9	13,063	36·7
› 1878	16,168	39·8	639	33·0	16,807	39·5
› 1881	20,604	45·2	—	—	20,604	45·2
› 1884	23,145	47·4	—	—	23,145	47·4
› 1887 { förra valet .	30,422	62·1	4,520	69·0	34,942	62·9
› 1887 { senare valet .	28,537	56·5	360	58·3	28,897	56·5
› 1890	33,933	59·4	—	—	33,933	59·4
› 1893	37,404	61·8	—	—	37,404	61·8
› 1896	41,576	63·0	—	—	41,576	63·0
C. Hela riket.						
År 1872	31,258	26·7	13,940	11·7	45,198	19·1
› 1875	37,016	26·8	12,749	10·9	49,765	19·5
› 1878	42,686	27·5	12,135	10·6	54,821	20·3
› 1881	54,990	31·8	11,601	10·7	66,591	23·7
› 1884	63,728	33·3	9,908	9·9	73,636	25·2
› 1887 { förra valet .	103,904	54·6	23,361	33·5	132,265	48·1
› 1887 { senare valet .	87,416	40·1	12,454	20·8	99,870	35·9
› 1890	97,769	42·7	13,127	22·2	110,896	38·5
› 1893	120,047	46·0	6,644	17·5	126,691	42·4
› 1896	135,583	48·4	4,905	16·6	140,488	45·3

Deltagande i % af valberättigade.	Antal valkretsar.	
	Omedelbara val.	Medelbara val.
Under 10 %	—	4
10—20 ›	9	12
20—30 ›	19	2
30—40 ›	21	1
40—50 ›	28	1
50—60 ›	28	—
60—70 ›	22	—
70—80 ›	3	—
Summa valkretsar	130	20.

Bland dessa valkretsar uppnåddes i fråga om de omedelbara valen de högsta procenttalen af Villättinge härad (79·2 %), som äfven vid 1893 års allmänna val kom i främsta rummet; vidare af Norunda och Örbyhus härad (71·4 %) samt Luggude domsagas södra valkrets (71·0 %). Minst var deltagandet i Oxie härad (10·0 %) och dernäst i Bräke domsaga (10·4 %) samt Östra härad domsaga i Blekinge län (10·4 %). Vid de medelbara valen deremot visade sig intresset lifligast i Södra Helsinglands östra tingslag (46·9 %) och i samma domsagas vestra tingslag (38·8 %), men svagast i Umeå tingslag (3·6 %), Bara härad (7·1 %), Torneå domsaga (7·8 %) och Norra Vadsbo domsaga (7·9 %).

Inom de särskilda grupperna af *städer* befunnos de i 1896 års allmänna val deltagande, så väl absolut som i förhållande till antalet valberättigade, hafva utgjort:

	Antal.	Procent af valberättigade.
Första gruppen	19,540	62·6
Andra gruppen	11,790	64·3
Tredje gruppen	10,246	62·4
Samtliga städer	41,576	63·0.

Såsom här af synes, äro skiljaktigheterna mellan de större gruppernas procentsiffror föga betydande. Något annorlunda ter sig likväl förhållandet, om undersökningen utsträcker till de särskilda *stadsvalkretsarna* och *städerna*. Fördelningen af dem efter procenttalen för deltagandet i valen utfaller nämligen på följande sätt:

Deltagande i % af valberättigade.	Första gruppen.	Andra gruppen.	Tredje gruppen.		Summa.	
	Valkretsar	(= Städer).	Valkretsar.	Städer.	Valkretsar.	Städer.
Under 10 %	—	—	—	—	—	—
10—20 ›	—	—	—	—	—	—
20—30 ›	—	1	1	6	2	7
30—40 ›	—	—	—	—	—	—
40—50 ›	1	2	2	5	5	8
50—60 ›	1	2	6	14	9	17
60—70 ›	2	7	6	22	15	31
70—80 ›	—	6	6	16	12	22
80—90 ›	1	2	—	3	3	6
Öfver 90 ›	—	—	—	1	—	1
Summa	5	20	21	67	46	92.

Inom första gruppen, eller den som utgöres af de 5 städer, hvilka hvar för sig utse två eller flere riksdagsmän, var deltagandet störst i Norrköping (82·2 %) såsom vanligt och minst

i Malmö (46.2 %). I Stockholm utgjorde de väljandes relativa antal denna gång likasom vid 1893 års val 66.9 %, vexlande mellan 70.6 %, för dess femte krets, och 64.7 %, för första kretsen.

Af de 20 städer, som tillhöra andra gruppen och som hvar-dera välja en riksdagsman, utvisade Karlstad det högsta procenttalet (85.4 %) och Sundsvall det lägsta (22.7 %).

Bland tredje gruppens 21 valkretsar intogs främsta rummet af kretsen Nyköping, Torshälla, Strengnäs, Mariefred och Trosa (75.5 %). Mycket nära derintill kom dock kretsen Lidköping, Skara och Hjo (75.2 %). Lägst stod valkretsen Luleå och Haparanda (23.8 %). Af de särskilda städerna inom denna grupp uppnådde Säter maximum (92.6 %), hvilket alltså är det högsta procenttalet för någon stad. Lägst så väl inom gruppen som bland samtliga städer kom Borgholm (22.4 %), hvars siffra är något lägre än för Sundsvall.

I sina föregående redogörelser för riksdagsmannavalet har Centralbyrån ansett sig böra särskildt framhålla de fall, då inom en kommun eller kommundel *intet val egde rum*. Antalet af dessa kommuner och kommundelar, hvilket under senare tider betydligt nedgått, men nu åter visar tendens till ökning, har från och med 1878 års val varit följande:

Valen år	Kommuner och kommundelar.	Antal valberättigade.
1878	99	3,358
1881	68	2,774
1884	33	1,428
1887 {	förra valet 15	211
	senare valet 24	689
1890	15	365
1893	7	88
1896	9	106.

Sist anförda 9 kommuner och kommundelar voro följande, hvarvid mb. efter kommunens namn betecknar, att valet der skulle skett på medelbart sätt.

- Östergötlands län: Svinhult; Blåviks kommundel i Ydre härad; Malgesanda kommundel i Vifolka härad;
- Elfsborgs län: Karl Gustaf (mb.);
- Skaraborgs län: Vesterplana; Bredsäter; Hällums kommundel i Skånings härad; Falköpings östra landskommun;
- Vestmanlands län: Ramsbergs kommundel i Skinskattebergs tingslag.

Angående orsakerna, hvarför inga val skedde, upplyses beträffande Karl Gustaf och Vesterplana samt Blåviks, Malgesanda, Hällums och Ramsbergs kommundelar, att ingen valberättigad vid tillfället infann sig. De 3 vid sammanträdet i Svinhult närvarande valmännen förklarade sig icke vilja rösta. Från Bredsäter upplyses, att ingen kallelse till valet anlände, hvadan ej något val kunde hållas. I Falköpings östra landskommun måste valet inställas därför, att samtliga 18 inom kommunen eljest valberättigade häftade för oguldna kommunalutskylder.

E) Valförrättningen och röstfördelningen.

Om tiden för 1896 års allmänna val till Riksdagens Andra kammare lemna de inkomna redogörelserna följande upplysningar:

Valstatistik 1894—1896.

Landsbygden:

Valtid.	Omedelbara val.		Medelbara val. Valens afslutning.
	I kommunerna.	Inför domhafvanden.	
16—30 juni	1	—	—
1—15 juli	1	2	—
16—31 »	5	—	—
1—15 augusti	14	12	—
16—31 »	87	21	6
1—15 september	17	70	9
16—30 »	5	25	5
	Summa 130	130	20.

Städerna:

	Kretsar af en stad.		Kretsar af flere städer. Valens afslutning.	
	Valen i kommunerna.	Valens afslutning.	Valens afslutning.	Valens afslutning.
16—31 augusti	—	3	1	1
1—15 september	13	12	6	6
16—30 »	12	6	14	14
	Summa 25	21	21.	21.

Det till tiden första riksdagsmannavalet för innevarande period skedde den 28 juni i Vestra Helsinglands domsaga och de sista den 29 september i Uppsala och Lund. Å landsbygden hölls det sista valet den 27 september i Falu domsagas norra tingslag och i städerna egde det tidigaste valet rum den 20 augusti i valkretsen Laholm, Falkenberg, Varberg och Kungsbacka.

Förenämnda uppgifter om valtiderna afse icke de med anledning af upphäfdade val, afsägelse eller dödsfall företagna omvalen, till antalet 7. Af dessa skedde 2 i november och 4 i december 1896 samt 1 i januari innevarande år (1897).

Såsom fortsättning af de i närmast föregående redogörelser anförda uppgifter om valens fördelning på särskilda *veckodagar* meddelas nedanstående öfversigt:

	Landsbygden.		Städerna.	Hela riket.
	Omedelbara val.	Medelbara val.		
Söndag	53	—	—	53
Måndag	16	2	2	20
Tisdag	4	7	10	21
Onsdag	9	7	8	24
Torsdag	14	1	6	21
Fredag	7	1	16	24
Lördag	27	2	4	33
	Summa val 130	20	46	196.

Högsta antalet val, eller 53, skedde alltså äfven denna gång på söndagar, men i betydligt större utsträckning än förut. Af 1893 års val höllos nämligen 35 på söndagar och af 1890 års val endast 16. Förstnämnda 53 val höllos alla å landsbygden och i valkretsar med omedelbart valsätt, hvadan nära 41 % af dessa hade söndagen till valdag.

Det största antalet riksdagsmannaval år 1896 förrättades söndagen den 23 augusti, nämligen 16. Närmast derintill kom lördagen den 29 i samma månad med 13 val och derefter nästföljande söndag den 30 med 12 val.

Vid de *elektorsval*, som i och för riksdagsmannavalet höllos i de 20 valkretsar å landsbygden, hvilka fortfarande använda

Vid valen i *städerna* erhöilo de, som kommo närmast de valde eller i fråga om första gruppens städer närmast de med lägsta röstetalen utsedde representanterna, följande antal röster i förhållande till de valdes röstetal, och har Stockholms stad härvid måst upptagas såsom 5 valkretsar:

Röstetal.	Första gruppen.	Andra gruppen.	Tredje gruppen.	Summa.
Under 25 %	—	2	2	4
25—50 >	—	6	6	12
50—75 >	3	7	4	14
75 % och deröfver	6	5	9	20
Summa valkretsar	9	20	21	50.

Att valstriderna inom det stora flertalet af stadsvalkretsar äfven denna gång varit ganska häftiga, visar sig sålunda deraf, att i ej mindre än 34 kretsar, eller fullt två tredjedelar af hela antalet, de i röstetal närmast de valde erhöilo mer än hälften af dessas röstetal. I 20 af de nämnda kretsarne kom närmaste man upp till mer än 75 % af den valdes hela röstsumma, och i 9 af ifrågavarande kretsar stego medtäffarnes röstetal ända till öfver 90 % af de valdes. De valkretsar, i hvilka utgången af valen synes hafva varit mest tvifvelaktig, voro Stockholms första och fjerde kretsar (96·9 %), Södertelge m. fl. städer (96·3 %), Östersund och Hudiksvall (95·0 %), Laholm m. fl. städer (94·8 %), Gefle (93·5 %), Lund (93·3 %), Nyköping m. fl. städer (93·1 %) samt Göteborg (92·5 %). Endast inom 2 stadsvalkretsar synes resultatet hafva varit på förhand gifvet, nämligen i Sundsvall, der den valdes närmaste man erhöil blott 1 röst, samt i Luleå och Haparanda, der röstetalet närmast efter den valdes utgjorde endast 6 (4·9 %).

Antalet röster, som afgåfvos å *andra personer än den valde och hans närmaste man*, uppgick för samtliga valkretsar å *landsbygden* med omedelbart valsätt till 7,145, eller 7·6 % af alla afgifna, hvilket är relativt lägre än vid alla föregående val med undantag af förra valet år 1887. Vid medelbara valen utgjorde ifrågavarande röstetal endast 26, eller knappast 3·9 % af alla 672 afgifna elektorsröster.

Inom första gruppens *städer*, der hvarje valsedel måste innehålla 2 eller flere namn och de röstande alltså faktiskt egde ett motsvarande antal röster, uppgick hela antalet å 19,540 valsedlar afgifna röster till 96,757. Deraf erhöilo de valde sammanlagdt 64,906 och de 9, en för hvarje valkrets, som kommo närmast de med lägsta röstetalet valde, 8,271, hvadan efter ytterligare afräkning af 451 kasserade röster återstod ett samfaldt röstetal af 23,129 för andra personer än de valde och de 9 i röstetal närmaste. För andra gruppens städer belöpte sig detta röstetal till 456, deraf 183 ensamt i Jönköping, och för tredje gruppens stadsvalkretsar till 413, af hvilka 173 kommo på kretsen Östersund och Hudiksvall. Med dessa och några få andra undantag visar sig sålunda, att splittringen vid städernas val öfver hufvud taget var ganska obetydlig. I 10 valkretsar var partisammanhållningen å ömse sidor så fast, att ingen enda röst tillföll andra personer än den valde och hans näraste man.

Antalet *kasserade valsedlar* vid 1896 års allmänna val utgjorde tillsammans 1,878, nämligen 1,876 vid de omedelbara

och endast 2 vid de medelbara valen. Af de vid omedelbara val kasserade valsedlarne belöpte sig 1,744, eller 1·9 % af alla afgifna, på landsbygden och 132 (0·3 %) på städerna. Dessa tal äro så väl absolut som relativt högre än för 1893 års allmänna val, och procentsiffrorna afvika i obetydlig mån från förhållandet år 1890, såsom närmare framgår af efterföljande uppgifter om antalet kasserade valsedlar vid de senaste omedelbara valen, dels absolut och dels i procent af samtliga dervid afgifna valsedlar:

År.	Landsbygden.		Städerna.		Summa.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
1890	1,326	2·1	107	0·3	1,433	1·5
1893	1,268	1·5	83	0·2	1,351	1·1
1896	1,744	1·9	132	0·3	1,876	1·4.

I förestående antal ingå ej blott de valsedlar, som af olika anledningar vid själfva valtillfällena kasserades eller som vid sammanräkning inför vederbörande domhufvande eller magistrat förklarades ogiltiga, utan ock alla de röster, som afgåfvos inom kommuner, från hvilka valprotokoll icke blefvo inom behörig tid insända. För de fall, då af nämnda eller andra orsaker samtliga inom en kommun vid omedelbara val afgifna röster blefvo kasserade eller då vid medelbara val de utsedde elektorerne ej i valen deltog, hvarigenom i båda fallen valmännen gingo miste om allt inflytande på valens utgång, meddelas i fråga om 1896 års allmänna val nedanstående redogörelse.

A) *Omedelbara val.*

Valkretsar.	Kommuner.	I riksdagsmvalen deltagande.
Vester- och Öster-Rekarne härad:	Jäder	35
Åkers och Selebo härad:	Kärnbo (24), Taxinge (9)	33
Vestra härads domsaga:	Hultsjö	91
Gotlands norra domsaga:	Visby norra landskommun (4), Barlingbo (8), Björke (8), Lummelunda (4), Rute (7), Norrlanda (8), Sjonhem (11)	50
Medelstads domsaga:	Förkärla	11
Färs domsaga:	Björka	7
Vemmeshögs, Ljunits och Herrestads domsaga:	Hedeskoga	6
Halmstads och Tönnersjö härad:	Öfraby	8
Vätile, Ale och Kullings domsaga:	Tarsled	33
Kinnefjerdings, Kinne och Källands domsaga:	Hangelösa (15), Sil (7)	22
Gudhems och Kåkindes domsaga:	Friggeråker (16), Falköpings vestra landskommun (28), Håkantorp (13), Bruunhem (13), Dala (16), Rådene (22), Edåsa (14), Bjerka (2), Öm (18), Våmb (9), Svantorps (58), Gredback (23), Södra Fogelås (45), Hjo landskom- mun (44)	321
Vartofta och Frökinds domsaga:	Tiarp (3), Fridene (23), Ut- vängatorp (6), Nykyrka (12), Kymbo (11)	55
Södra Vadsbo domsaga:	Trästena	9
Lindes domsaga:	Ervalla	98
Malungs och Nås tingelag:	Äppelbo	10
Ångermanlands södra domsaga:	Nora	217
Jemtlands norra domsaga:	Hammerdal	180

B) Medelbara val.

Valkretsar.	Kommuner.	I elektorsvalen deltagande.
Södra Roslags domsaga:	Vallentuna kommundel.	1
Stockholms läns västra domsaga:	S:t Olof och S:t Per	3
Mellersta Värends domsaga:	Dänningelanda	9
Marks härad:	Öxabäck	1
Ås och Gäsene domsaga:	Kärråkra	7
Nordals, Sundals och Valbo domsaga:	Valbo-Ryr	4
Norra Vadsbo domsaga:	Ekby	12.

Antalet i det hela utgör alltså 48 kommuner och 1 kommunedel med tillsammans 1,223 i riksdagsmänna- eller elektorsvalen deltagande personer; ensamt vid omedelbara val 42 kommuner med 1,186 valdeltagare och vid medelbara val 6 kommuner och 1 kommunedel med 37 i elektorsvalen deltagande. En jämförelse härutinnan med närmast föregående allmänna val utfaller på följande sätt, hvarvid dock bör anmärkas, att uppgifterna för åren 1887 och 1890 endast afse då förrättade omedelbara val, när motsvarande data för de medelbara valen saknas:

År.	Kommuner och kommundelar.	I valen deltagande.
1887	förra valet 18	767
	senare valet 27	851
1890 36	974
1893 40	838
1896 49	1,223.

Då siffrorna alltså denna gång te sig betydligt ogynnsammare än vid näst föregående val, torde detta förhållande kunna påkalla en viss uppmärksamhet.

En närmare undersökning af orsakerna till berörda röstkasseringsar vid 1896 års val ådagalägger i fråga om de omedelbara valen, att i 28 fall det ingifna valprotokollet befunnits ofullständigt eller felaktigt, och voro dessa protokoll insända från Taxinge, Hultsjö, Barlingbo, Björke, Lummelunda, Norrlanda, Sjonhem, Björka, Friggeråker, Falköpings vestra landskommun, Håkantorp, Brunnhem, Dala, Rådene, Edåsa, Bjerka, Öm, Våmb, Svontorp, Gredbäck, Södra Fogelås, Hjo landskommun, Tiarp, Fridene, Utvängstorp, Nykyrka, Trästena och Äppelbo. Halfva antalet utgöres af de 14 kommuner i Gudhems och Kåkindes domsaga, hvilkas röster af domhufvanden kasserades, när protokollen icke innehöllo uppgift, att valen skett, såsom föreskrifvits, kl. 10 förmiddagen. För Trästena uppgifves såsom skäl för kasseringsen, att valprotokollet icke utmärkte, att valet skett med slutna sedlar. Från 9 kommuner, nämligen Jäder, Kärnbo, Visby norra landskommun, Rute, Hedeskoga, Hangelösa, Sil, Kymbo och Ervalla, inkom ej alls något valprotokoll till valförrättande domhufvanden, ehuru val der hållits, och från 2 kommuner, Tarsled och Nora (Vesternorrl. län), ingafs protokollet efter den bestämda tidens utgång. För Förkärila kasserades alla afgifna valseklar, emedan de å fransidan voro försedda med anteckning om vissa fyrktal, och för Öfraby (Hallands län) derför, att valet enligt protokollet hållits å kommunalstämma, och protokollet ej utmärkte, att valet det oaktadt försiggått i enlighet med riksdagsordningens föreskrifter. Valet i Hammerdal underkändes på grund deraf, att af 180 i valet deltagande afgåfvos 181 röster.

I sammanhang härmed torde ej böra lemnas oanmärkt, att Hemmesjö och Tegnaby i Kronobergs län fortfarande höllo gemensamt val, ehuru de utgöra två särskilda kommuner, men att detta val, likasom vid föregående tillfällen skett, godkändes.

Beträffande medelbara val är redan i det föregående anfördt, att hela antalet valde elektorer utgjorde 687. Af dessa deltog i riksdagsmannavalet 672 (tab. 4, kol. 10), medan 15 uteblefvo, hvilket i 7 här ofvan uppräknade fall hade till följd, att ifrågasvarande kommuner förlorade allt inflytande på valen. Rörande skälen för dessa elektors uteblifvande har upplysts, att de för Dänningelanda och Valbo-Ryrs kommuner samt Vallentuna kommunedel utsedde 3 elektorer voro af sjukdom urständsatta att deltaga i valen; att samma förhållande egde rum med den ene af de 2 för Öxabäck valde elektorer, och då han innehade protokollstraget för elektorsvalet, hindrades derigenom äfven den andre elektorn att deltaga; att elektorn för S:t Olof och S:t Per förvägrades deltagande såsom vald å kommunalstämma, samt att elektorn för Kärråkra ej deltog i valet, när han befanns ej vara valberättigad. Den för Ekby valde elektorn uteblef af obekant skäl.

Af de öfriga, i valen ej deltagande elektorer, uteblefvo: 1 elektor från hvardera af Locknevi, Skälleruds och Korpilombolo kommuner på grund af sjukdom, 1 för Hietaniemi i följd af tjensteresa, 1 för Vassända-Naglum med annat laga förfall, 1 för Enontekis »i anseende till resans längd och dyrhet» samt 1 för Hjorted utan uppgifvet skäl. Att Karl Gustafs kommun i Elfsborgs län ej valde några elektorer, är redan förut meddeladt.

Antalet öfverklagade val, i fråga om hvilka klagomålen fullföljdes, utgjorde 26, deraf 20 för valkretsar å landsbygden och 6 för stadsvalkretsar. Resultaten af de anförda besvären framgå af efterföljande öfversigt:

Öfverklagade val.	Landsbygden.	Städerna.	Summa.
Fastställda af K. M. Bef.	4	1	5
Fastställda af K. M. Bef. och af Kungl. Maj:t	11	3	14
Fastställt af K. M. Bef., upphäfdt af Kungl. Maj:t	—	1	1
Upphäfdt af K. M. Bef.	1	—	1
Upphäfda af K. M. Bef., fastställda af Kungl. Maj:t	2	—	2
Upphäfda af K. M. Bef. och af Kungl. Maj:t	2	1	3
	Summa 20	6	26.

Bland ofvanstående öfverklagade val ingå 2 för Skånings, Vilske och Valle domsaga, när det val, som förrättades sedan ordinarie valet blifvit på anförda besvär upphäfdt, jemväl öfverklagades. Till upphäfda val har jemväl räknats valet för Lane och Stängenäs härad, hvilket af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län på det sätt ändrades, att annan person än den af valförrättaren nämnde förklarades vald.

Af de 20 val, som drogos under Eders Kungl. Maj:ts pröfning, blefvo 16 fastställda, hvaremot 4 upphäfdes. Närmare upplysningar härutinnan samt om de 5 nya val, som måste ske i följd af Eders Kungl. Maj:ts och Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag, och de 2 val, som erfordrades i anledning deraf, att en af de valde afsade sig riksdagsmannaskapet och en annan före 1896 års slut afled, meddelas i anmärkningarna till tab. 4.

äro de högsta, som hittills förekommit. Detta framgår närmare af efterföljande öfversigt, utvisande medelåldern (år) för Andra kammarens ledamöter vid de första riksdagarna under hvarje valperiod från och med 1870—1872.

År.	Landsbygdsrepresentanter.	Stadsrepresentanter.	Samtliga representanter.
1870	47·5 år	48·4 år	47·8 år
1873	48·9 »	50·1 »	49·3 »
1876	49·1 »	51·4 »	49·8 »

Tab. L. Åldersfördelning af Andra kammarens ledamöter.

Åldersår.	1879.	1888.	1897.	Åldersår.	1879.	1888.	1897.
29—30	—	1	—	55—56	14	7	11
30—31	—	—	—	56—57	8	4	8
31—32	—	—	—	57—58	7	6	15
32—33	—	1	1	58—59	7	6	7
33—34	3	4	1	59—60	9	9	6
34—35	4	1	1	60—61	3	3	10
35—36	3	—	1	61—62	6	8	8
36—37	2	2	6	62—63	7	4	6
37—38	4	4	4	63—64	4	5	3
38—39	4	2	3	64—65	2	4	—
39—40	12	4	4	65—66	—	1	1
40—41	3	9	2	66—67	4	1	1
41—42	4	3	5	67—68	—	2	4
42—43	2	9	6	68—69	1	1	2
43—44	7	6	8	69—70	—	1	1
44—45	6	5	8	70—71	—	—	2
45—46	7	5	9	71—72	—	1	1
46—47	6	10	7	72—73	—	—	—
47—48	9	11	7	73—74	—	—	2
48—49	6	19	3	S:a 29—30	—	1	—
49—50	6	12	9	30—40	32	18	21
50—51	6	11	7	40—50	56	89	64
51—52	10	8	10	50—60	89	83	104
52—53	6	9	19	60—70	27	30	36
53—54	12	8	12	70—80	—	1	5
54—55	10	15	9	Summa	204	222	230

År.	Landsbygdsrepresentanter.	Stadsrepresentanter.	Samtliga representanter.
1879	50·4 år	51·5 år	50·8 år
1882	51·2 »	52·0 »	51·5 »
1885	50·1 »	53·3 »	50·9 »
1887, senare riksdagen	51·3 »	51·9 »	51·5 »
1888	50·1 »	52·1 »	50·8 »
1891	52·0 »	52·1 »	52·1 »
1894	52·3 »	52·3 »	52·3 »
1897	52·3 »	53·4 »	52·7 »

Den äldste af kammarens nuvarande ledamöter är född år 1823, den yngste år 1864.

En iakttagelse, som städse förut blifvit gjord, att representanternas medelålder är betydligt högre för Första kammaren än för Andra, bekräftas äfven denna gång. Skilnaden utgör för närvarande 5·8 år, mot 5·4 år vid 1894 års riksdag.

Med afseende på *personalomsättningen* inom Andra kammaren i följd af 1896 års allmänna val fördela sig kammarens nuvarande ledamöter på följande sätt:

Representanter.	Landsbygden.		Städerna.		Landsbygd och städer.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
Omvalde	112	74·7	52	65·0	164	71·3
Repr. före år 1894	7	4·6	9	11·3	16	7·0
Nyvalde	31	20·7	19	23·7	50	21·7
Samtl. repr.	150	100·0	80	100·0	230	100·0.

Ej mindre än 180, eller fullt 78 %, hafva alltså förut deltagit i kammarens förhandlingar, och endast 50, eller inemot 22 %, äro nya medlemmar.

Samtliga representanterna från Uppsala och Jemtlands län äfvensom alla från Vesterbottens läns landsbygd äro omvalde. Af riksdagsmännen från Hallands län äro deremot alla nyvalde utom 2.

Bland kammarens nuvarande ledamöter hafva 12 förut varit representanter i Första kammaren, och ännu finnas i Andra kammaren 3 personer, som deltagit i ständsriksdag, nämligen 2 såsom medlemmar af Ridderskapet och Adeln samt 1 af Bondeståndet.

Stockholm den 8 april 1897.

Underdänigst

ELIS SIDENBLADH.

K. G. Odén.

VALEN TILL FÖRSTA KAMMAREN, ÅREN 1894—1896.

1. Valkrets.	2. Den valdes namn och embete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).	3. Födelse- år.	4. Valdag.	5. 6. A n t a l		7. Den valdes röstetal.	8. När- maste röstetal.	9. Kas- serade val- sedlar.		
				valmän.	i valet del- tagande.					
Valde år 1894.			1894							
Stockholms stad . . .	Carl Gustaf Hammarskjöld, förutv. statsråd, justitieråd	1838	$\frac{28}{11}$	100	94	57	35	—		
Södermanlands län . . .	Grefve Axel Fredrik Claesson Wachtmeister, kabinettsskamarherre, gods- egare	1855	$\frac{18}{9}$	44	43	37	—	—		
	Carl Erik Hallgren, godsegare	1844							29	12
Jönköpings län	Carl Jehander, ingenjör	1833	$\frac{19}{9}$	50	49	29	20	—		
Kalmar läns norra del	Carl Ulrik Samuel Lybeck, godsegare ¹⁾	1838	$\frac{24}{9}$	23	23	22	1	—		
Gotlands län	Per Gustaf Emil Poignant, landshöfding ^{1) 2)}	1829	$\frac{25}{9}$	26	26	25	1	—		
Malmöhus län	Frih. Nils Axel Arvid Trolle, höfjägmästare, godsegare	1859	$\frac{25}{9}$	88	88	49	27	1		
	Robert Dickson, landshöfding ¹⁾	1843	$\frac{7}{9}$	54	47	44	1	—		
Malmö stad	Jöns Peter John Krok, f. d. landssekreterare	1827	$\frac{21}{12}$	54	49	45	2	—		
Hallands län	Fredrik August Sebastian Tham, godsegare	1847	$\frac{18}{9}$	38	38	24	11	—		
	Edvard Herman Rodhe, biskop (Göteborg)	1845	$\frac{18}{9}$	56	55	47	—	2		
Göteborgs o. Bohus län	Sebastian Oskar Gustaf Bergius, häradshöfding (Malmöhus län)	1834							29	28
Elfsborgs län	H. Exe. Fredrik von Essen, förutv. statsråd, riksmarskalk (Stockholm)*	1831	$\frac{18}{9}$	72	72	67	—	—		
	Per Johan Andersson, fabriksidkare	1830							57	—
Vermlands län	Carl Edvard Ljungberg, f. d. advokatfiskal (Stockholm)	1820	$\frac{18}{9}$	63	63	54	9	—		
	Lars Wilhelm Bergström, bruksdisponent	1849							33	28
Örebro län	Lars Wilhelm Bergström, bruksdisponent	1849	$\frac{18}{9}$	63	63	54	9	—		
Gefleborgs län	Carl Hildebrand Schröder, major	1839	$\frac{19}{9}$	47	47	25	21	—		
	Christian Lundeberg, bruksegare *	1842	$\frac{17}{9}$	51	50	27	23	—		
Vesternorrlands län . . .	Olof Björklund, disponent	1849	$\frac{10}{9}$	54	53	48	—	—		
	Johan Petter Dahlberg, bruksegare	1843							34	9
Vesterbottens län	August Theodor Almén, generaldirektör (Stockholm)*	1833	$\frac{18}{9}$	33	32	32	—	—		
	Frans Oskar Bremberg, jägmästare	1846							31	1
Valde år 1895.			1895							
Stockholms län	Frih. Johan Gustaf Nils Samuel Åkerhielm, förutv. statsminister, öfverste- kammarjunkare, godsegare	1833	$\frac{18}{4}$	46	46	28	18	—		
Södermanlands län . . .	Filip August Boström, landshöfding *	1843	$\frac{17}{9}$	44	44	44	—	—		
Östergötlands län	Grefve Philip Otto Leonard Klingspor, f. d. kapten, godsegare *	1845	$\frac{17}{9}$	65	65	61	2	—		
Kronobergs län	Josef Samuel Frithiof Stephens, bruksegare *	1841	$\frac{17}{9}$	35	35	33	2	—		
	Johan Melcher Ekströmer, f. d. kapten, godsegare	1835	$\frac{24}{9}$	35	35	32	—	2		
Kalmar läns södra del	Gustaf Alrik Walin, apotekare	1845							23	9
Gotlands län	Johan Gustaf Björlin, militärbefälhafvare, öfverste	1845	$\frac{2}{12}$	26	26	25	1	—		
Blekinge län	Carl Pontus af Burén, bruksegare (Östergötlands län) *	1835	$\frac{10}{10}$	38	38	27	10	—		
	Jonas Nilsson, hemmansegare	1842	$\frac{27}{5}$	53	51	44	6	—		
Kristianstads län	Frih. Christian Fredrik Kjell Barnekow, godsegare * ²⁾	1839	$\frac{1}{10}$	52	52	51	—	—		
	John Pehrsson, landtbrukare *	1826							31	—
	Casper Gustaf Salomon Ehrenborg, ryttmästare	1846							27	21
Malmöhus län	Per Sörensson, kontraktsprost	1841	$\frac{10}{10}$	89	89	36	32	—		
Göteborgs stad	Philip Leman, advokat	1837	$\frac{12}{9}$	60	49	32	14	—		
Elfsborgs län	Frih. Rudolf Mauritz Klinckowström, f. d. öfverste, godsegare (Stock- holms län) *	1816	$\frac{17}{9}$	74	73	40	33	—		
	Nils Gustaf Fock, f. d. ryttmästare, godsegare *	1825	$\frac{17}{9}$	66	66	64	—	—		
Skaraborgs län	Gustaf Braut-Anund Berg, godsegare	1841							32	29
Vermlands län	Carl Oskar Moberg, borgmästare	1842	$\frac{10}{9}$	63	62	53	6	—		
	Axel Gabriel Johan Svedelius, landshöfding	1836	$\frac{10}{9}$	48	47	37	—	—		
Örebro län	Ernst Herman Behm, vice häradshöfding, godsegare *	1842							32	17
Vesternorrlands län . . .	Frans Albert Andersson, generaldirektör (Stockholm) *	1831	$\frac{18}{9}$	55	54	49	2	—		

1. Valkrets.	2. Den valdes namn och embete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).	3. Födelse- år.	4. Valdag.	5. 6. A n t a l		7. Den valdes röstetal.	8. När- maste röstetal.	9. Kas- serade val- sedlar.
				valmän.	i valet del- tagande.			
Valde år 1896.								
Stockholms stad . . .	Carl Sebastian von Friesen, tillf. rektor, lektor	1846	1896 $\frac{30}{11}$	100	93	48	45	—
Stockholms län . . .	Gustaf Fredrik Östberg, godsegare (Stockholm)	1847	$\frac{22}{9}$	46	45	44	—	1
	Gustaf Adalrik Ekdahl, handlande *	1835						
Östergötlands län . . .	Gustaf Andersson, godsegare *	1840	$\frac{22}{9}$	66	66	60	6	—
Jönköpings län . . .	Johan Paul Fredrik Otto von Strokirch, hofmarskalk, godsegare *	1824	$\frac{22}{9}$	50	50	40	9	—
Kronobergs län . . .	Frih. August Wilhelm Rappe, godsegare ³⁾	1850	$\frac{21}{12}$	35	35	33	2	—
Kalmar läns norra del	Knut Henning Robert Tillberg, notarie, vice häradshöfding (Stockholm)	1860	$\frac{2}{12}$	22	22	14	8	—
Kristianstads län . . .	Grefve Magnus Gabriel De la Gardie, landshöfding	1839	$\frac{8}{1}$	52	51	47	3	—
Malmöhus län . . .	Hjalmar Ossian Lindgren, professor	1837	$\frac{29}{9}$	89	88	68	—	1
	Grefve Carl Johan Trolle-Bonde, godsegare	1843						
Göteborgs o. Bohus län	Johan Newton Saune, grosshandlare*	1836	$\frac{22}{9}$	56	56	42	1	12
Göteborgs stad . . .	Pehr Sigfrid Wieselgren, generaldirektör (Stockholm)*	1843	$\frac{17}{9}$	60	52	52	—	—
Elfsborgs län . . .	Per Emanuel Lithander, grosshandlare (Göteborg)	1835	$\frac{22}{9}$	74	73	46	27	—
Örebro län . . .	Knut Eugène Bohstedt, f. d. ryttmästare, godsegare *	1841	$\frac{22}{9}$	48	48	32	14	—
Gefleborgs län . . .	Erik Larsson, bruksegare	1838	$\frac{22}{9}$	51	51	33	—	—
	Grefve Walther von Hallwyl, bruksegare (Stockholm)	1839						
Vesternorrlands län . .	Axel Herman Ölander, häradshöfding*	1841	$\frac{23}{9}$	59	58	52	4	—
Jemtlands län . . .	4)							
Vesterbottens län . . .	4)							

A n m ä r k n i n g a r.

Tecknet * utmärker omval.

1) Ny plats på grund af ändring i riksdags-ordningen.

2) Afsade sig uppdraget under tiden emellan riksdagarna 1895 och 1896.

3) Valdes med 29 röster af 34 i valet deltagande redan den 22 september 1896, men detta val blef efter anförda besvär af Kungl. Maj:t upphäfdt.

4) Det vid landstingets ordinarie sammanträde förrättade val blef af Kungl. Maj:t på anförda besvär upphäfdt. Nytt val skedde först i januari 1897.

FÖRSTA KAMMARENS SAMMANSÄTTNING VID LAGTIMA RIKSDAGEN ÅR 1897.

1.	2.	3.	4.	5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34.																															
				År, under hvilka den valde förut beväst lagtima riksdag säsom ledamot af Första kammaren.																															
Valkrets.	Den valdes namn och embete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).	Födelseår.	Närmst vald.	1896	1895	1894	1893	1892	1891	1890	1889	1888	1887	1886	1885	1884	1883	1882	1881	1880	1879	1878	1877	1876	1875	1874	1873	1872	1871	1870	1869	1868	1867		
Stockholms stad . . .	Edvard Fränckel, generalkonsul	1836	1838																																
	Henrik Ragnar Törneblad, lektor	1833	1838																																
	Per Samuel Ludvig Annerstedt, statsråd	1836	1829																																
	Oscar Mauritz Almgren, gross-handlare	1842	1829																																
	Oscar Magnus Fredrik Björnstjerna, förutv. statsminister för utrikes ärendena, generalmajor ⁺	1819	1802																																
	Johu Wilhelm Elis Wallden, godsegare	1836	1829																																
Stockholms län	Carl Gustaf Hammarskjöld, förutv. statsråd, justitieråd	1838	1829																																
	Carl Sebastian von Friesen, tillf. rektor, lektor	1846	1829																																
	H. Exc. Erik Gustaf Boström, statsminister (Stockholm)	1842	1829																																
	Oscar Wilhelm Odelberg, f. d. löjtnant, fabriksdisponent	1844	1829																																
	Frih. Johan Gustaf Nils Samuel Åkerhielm, förutv. statsminister, öfverstekammarjunkare, godsegare	1833	1829																																
	Gustaf Fredrik Östberg, godsegare (Stockholm)	1847	1829																																
Uppsala län	Gustaf Adalrik Ekdahl, handlande	1835	1829																																
	Oscar Josef Alin, professor	1846	1828																																
	Carl Edvard Casparsson, f. d. kapten, godsegare	1827	1829																																
	Pehr Jakob von Ehrenheim, f. d. statsråd, universitetskansler (Stockholm)	1823	1829																																
Södermanlands län	Per Gustaf Tamm, bruksegare (Stockholm)	1842	1829																																
	Adolf Fredrik Helander, f. d. förste landtmätare	1820	1828																																
	Edvard Sederholm, godsegare (Stockholm)	1828	1829																																
	Grefve Axel Fredrik Claesson Wachmeister, kabinetskammarherre, godsegare	1855	1829																																
	Carl Erik Hallgren, godsegare	1844	1829																																
	Filip August Boström, landshöfding	1843	1829																																
Östergötlands län	Sixten Axel Flach, kabinetskammarherre, godsegare ⁺	1826	1828																																
	Johan Gustaf Victor von Post, bruksegare	1825	1828																																
	Gustaf Rudolf Abelin, förutv. statsråd, generallöjtnant (Stockholm)	1819	1828																																
	H. Exc. Grefve Ludvig Wilhelm August Douglas, minister för utrikes ärendena (Stockholm)	1849	1828																																
Norrköpings stad	Niklas Fosser, godsegare	1835	1828																																
	Grefve Philip Otto Leonard Klingenspor, f. d. kapten, godsegare	1845	1828																																
	Gustaf Andersson, godsegare	1840	1828																																
	Johu Philipson, gross-handlare	1829	1828																																
Jönköpings län	Gustaf Johan Georg Axel Berg, härads-höfding	1844	1828																																
	Per Magnus Söderberg, landbrukare	1835	1828																																
	Johan Gustaf Almqvist, tillf. domänintendent	1841	1828																																
	Axel Fagerholm, godsegare	1844	1828																																
	Carl Jehander, ingenjör (Stockholm)	1833	1828																																
	Johan Paul Fredrik Otto von Stroiksch, Hofmarskalk, godsegare ⁺	1824	1828																																

Anmärkning. Tecknet — (i kol. 5—34) utmärker bevästade riksdagar i Första kammaren säsom representant för samma valkrets: .. för annan valkrets. Tecknet . . . utmärker föregående ledamötskap af Andra kammaren: + deltagande i ständsriksdag.

28 Tab. 2 (forts.). FÖRSTA KAMMARENS SAMMANSÄTTNING VID LAGTIMA RIKSDAGEN ÅR 1897.

1. Valkrets.	2. Den valdes namn och embete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).	3. Födelseår.	4. Senast vald.	5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. År, under hvilka den valde förut bevisat lagtima riksdag såsom ledamot af Första kammaren.																															
				1896	1895	1894	1893	1892	1891	1890	1889	1888	1887	1886	1884	1883	1882	1881	1880	1879	1878	1877	1876	1875	1874	1873	1872	1871	1870	1869	1867				
Vestmanlands län	Axel Gottfrid Leonard Billing, biskop	1841	18 ² 88																																
	Gustaf Benedicks, bruksegare	1848	18 ² 91																																
	Grefve Gustaf Erik Lewenhaupt, godsegare	1849	18 ² 92																																
	Patric Oscar Reuterswärd, hofmarskalk, bruksegare +	1820	18 ² 93																																
Kopparbergs län	Nils Curry Engelbrecht Treffenberg, f. d. landshöfding (Stockholm) " +	1825	18 ² 88																																
	Martin Samuel Nisser, bruksegare	1840	18 ² 91																																
	Carl Fredrik Pettersson, kyrkoherde	1830	18 ² 92																																
	Ernst Martin William Nisser, bruksegare	1837	18 ² 93																																
	Knut Hugo Blomberg, professor (Uppsala län)	1850	18 ² 93																																
Gefleborgs län	Carl Gustaf Patrik de Laval, civilingenjör (Stockholm) "	1845	18 ² 93																																
	Wilhelm August Söderhjelm, bruksegare	1831	18 ¹ 88																																
	Hans Ludvig Forssell, förutv. statsråd, president (Stockholm)	1843	18 ¹ 88																																
	Svante Edvard Wilhelm Brehmer, öfverste	1841	18 ¹ 89																																
	Christian Lundeborg, bruksegare	1842	18 ¹ 94																																
Gefle stad	Erik Larsson, bruksegare	1838	18 ² 96																																
	Grefve Walther von Hallwyl, bruksegare (Stockholm)	1839	18 ² 96																																
	John Robert Rettig, f. d. vice konsul, grosshandlare	1847	18 ² 93																																
	Grefve Nils Gustaf Alexander Sparre, kammarherre, godsegare (Skaraborgs län) +	1834	18 ¹ 88																																
	Christian August Fröberg, borgmästare "	1835	18 ¹ 89																																
Vesternorrlands län	Axel Asker, landsekreterare (Vernlands län)	1848	18 ² 93																																
	Olof Björklund, disponent	1849	18 ² 94																																
	Johan Petter Dahlberg, bruksegare "	1843	18 ¹ 94																																
	Frans Albert Anderson, generaldirektör (Stockholm)	1831	18 ¹ 95																																
	Axel Herman Ölander, häradshöfding	1841	18 ² 96																																
Jemtlands län	Kristoffer Isidor von Stapelmohr, borgmästare	1849	18 ² 91																																
	Hugo Petrus Percival Tamm, godsegare (Uppsala län)	1840	18 ¹ 93																																
	Frih. Anders Robert von Kræmer, hofmarskalk, godsegare (Södermanlands län) +	1825	18 ¹ 97																																
Vesterbottens län	Axel Fredrik Oscar Cederberg, öfverstelöjtnant, byråchef (Stockholms län) "	1837	18 ¹ 93																																
	August Theodor Almén, generaldirektör (Stockholm)	1833	18 ¹ 94																																
	Frans Oskar Bremberg, jägmästare	1846	18 ¹ 94																																
	Jakob Berlin, sekreterare (Stockholm)	1841	18 ¹ 97																																
Norrbottnens län	Carl Otto Bergman, öfverste	1828	18 ¹ 88																																
	Fredrik August Almgren, öfverdirektör (Stockholm)	1840	18 ¹ 89																																
	Lars Berg, generaldirektör (Stockholm)	1838	18 ¹ 89																																
Hela riket:																																			
30 valkretsar	150 riksdagsmän.																																		
Deraf:																																			
25 lands- tingsområden	135																																		
5 städer	15																																		

Tab. 3.

FYLLNADSVALEN TILL ANDRA KAMMAREN ÅREN 1894—1896.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Län.	Valkrets.	Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Valdag.	Valberättigade.	I valen deltagande. Vid omredbara el. elektorsval.	Rösttotal. Rektorer (vid medelbara val).	Rösttotal. För den valde.	Rösttotal. För närmaste man.	Kasserade valsedlar.	Öfverklagade val.
Stockholms län	Södra Roslags domsaga	Gustaf Fredrik Berndes, bruksegare, Jakobsberg . . .	1834	18 $\frac{1}{2}$ 95	1,614	330	50	33	12	—	—
	Södertelge, Norrtelge, Östhammars, Öregrunds, Sigtuna och Vaxholms städer	Johan Edvard Behmer, borgmästare, Norrtelge . . .	1839	18 $\frac{1}{2}$ 94	915	653	—	327	322	4	1)
Södermanlands län	Åkers och Selebo härad	Knut Fredrik Gerhard Almqvist, godsegare, Janslunda	1863	18 $\frac{1}{2}$ 95	604	307	—	168	112	1	—
Östergötlands län	Kinda och Ydre domsaga	Carl Emil Johansson, hemmansegare, Berga	1852	18 $\frac{1}{2}$ 94	1,294	530	—	323	100	—	—
Jönköpings län	Östbo härad	Johannes Wilhelm Bengtsson, landtbrukare, Häradsköp	1841	18 $\frac{1}{2}$ 94	1,550	548	—	325	133	4	—
Kalmar län	Aspelands och Handbörds domsaga	Per August Julius Högstedt, godsegare, Hanäsa . . .	1851	18 $\frac{1}{2}$ 95	1,664	531	—	257	85	156	—
	Södra Møre domsagas vestra valkr.	Carl Petter Gustafsson, hemmansegare, Stälberga . .	1846	18 $\frac{1}{2}$ 96	1,717	337	—	191	79	3	—
Gotlands län	Visby och Borgholms städer	Per Gustaf Emil Poignant, landshöfding, Visby . . .	1829	18 $\frac{1}{2}$ 95	649	376	—	197	177	—	—
Kristianstads län	Vestra Göinge domsaga	Frih. Christian Fredrik Kjell Barnekow, godsegare, Åraslöf	1839	18 $\frac{1}{2}$ 95	2,464	954	—	484	354	5	—
Hallands län	Himle härad	Anders Olsson, landtbrukare, Tyllered	1849	18 $\frac{1}{2}$ 95	1,130	461	—	303	151	—	—
	Laholms, Varbergs, Falkenbergs och Kungsbacka städer	Henrik Henriksson, handlande, Laholm	1845	18 $\frac{1}{2}$ 96	837	596	—	234	160	3	—
Göteborgs o. Bohus län	Norrvikens domsaga	Hans Holmlin, f. d. rektor, landtbrukare, Olseröd . .	1844	18 $\frac{1}{2}$ 95	2,104	827	—	406	346	1	2)
Elsborgs län	Marks härad	Axel Wilhelm Magnus Natt och Dag, f. d. kapten, godsegare, Brännared	1826	18 $\frac{1}{2}$ 94	1,576	287	47	34	13	—	—
	Vätile, Ale och Kullings domsaga	Elof Nilsson, landtbrukare, Kattleberg	1844	18 $\frac{1}{2}$ 94	2,704	586	—	274	195	5	—
	Tössbo och Vedbo domsaga	Johan Magnus Johansson, handlande och hemmansegare, Mellbyn	1843	18 $\frac{1}{2}$ 94	2,094	754	—	503	246	1	—
Vestmanlands län	Vestmanlands norra domsaga	Anders Andersson, hemmansegare, Olsbenning . . .	1859	18 $\frac{1}{2}$ 96	1,213	99	—	94	3	1	—
Vesternorrlands län	Ångermanlands södra domsaga	Johan Lindgren, hemmansegare, Gallsäter	1846	18 $\frac{1}{2}$ 94	1,944	894	—	430	397	3	3)
	Ångermanlands mellersta domsaga	Olof Rönnberg, hemmansegare, Stocked ⁴⁾	1837	18 $\frac{1}{2}$ 94	1,233	622	—	383	121	31	—
		Andreas Wilhelm Styrländer, polisuppsyningsman, Sollefteå	1854	18 $\frac{1}{2}$ 95	1,107	490	—	193	114	6	—
Sundsvalls stad	Magnus Arhusiander, grosshandlare	1829	18 $\frac{1}{2}$ 94	839	368	—	274	91	—	—	
Norrbottnens län	Piteå domsaga	Erik Viktor Bäckström, hemmansegare, Harrbäcken .	1850	18 $\frac{1}{2}$ 95	1,894	344	—	208	88	1	—

A n m ä r k n i n g a r.

¹⁾ Valet öfverklagades, men fastställdes så väl af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som af Kungl. Maj:t.

²⁾ Valet öfverklagades, men fastställdes af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, hvares utslag vann laga kraft.

³⁾ Valet öfverklagades samt upphäfdes af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, men fastställdes af Kungl. Maj:t.

⁴⁾ Afled under pågående riksdag den 24 februari 1895.

ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1897—1899.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Län och valkrets ¹⁾ .	Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelstid.	Folk mängd d. 31 dec. 1895.	Valberättigade.		Eljest valberättigade, men för ogiltiga kommunalutskyffler häftande.	I valen deltagande.			Röstetal.		Kasserade valsedlar	Överklagade val.
				Antal.	% af folk-mängden.		Vid omedelbara eller elektorsval.	% af valberättigade (kol. 5).	Elektorer (vid omedelbara val).	For den valde.	For närmaste man.		
Stockholms stad²⁾.													
Första valkretsen	Curt Wallis, e. o. professor *	1845	53,539	2,741	5.1	3,475	1,774	64.7	—	1,580	—	—	5)
	Fridtjuf Berg, folkskolelärare *	1851								1,553	—		
	Olof Olsson, mössfabrikör **	1841								930	—		
	Johan Alfred Fjällbäck, snickaremästare *	1855								893	865		
Andra valkretsen	Sixten Gabriel von Friesen, lektor *	1847	50,649	3,989	7.9	5,709	2,651	66.5	—	2,517	—	6	—
	Johan Henrik Gotthard Fredholm, civilingenjör *	1838								2,121	—		
	Oscar Robert Themptander ⁶⁾ , förutvarande statsminister, f. d. landshöfding * ¹	1844								2,062	—		
	Oskar Gustaf Eklund, boktryckare *	1861								1,357	796		
Tredje valkretsen	Emil Hammarlund, redaktör *	1853	57,331	3,543	6.2	6,521	2,446	69.0	—	2,416	—	15	—
	Sven Adolf Hedin, litteratör *	1834								1,737	—		
	Karl Albert Staaff, advokat, vice härads höfding	1860								1,632	—		
	Jakob Byström, redaktör	1857								1,475	—		
Fjerde valkretsen	Edvard Otto Wilhelm Wavrinsky, direktör *	1848	55,367	4,514	8.2	3,970	2,929	64.9	—	1,310	939	15	—
	Julius Edvard von Krusenstjerna, statsråd * ¹	1841								2,853	—		
	Grefve Hugo Erik Gustaf Hamilton, öfverdirektör **	1849								1,650	—		
	Otto Christian Lovén, f. d. professor, sekreterare **	1835								1,556	—		
Femte valkretsen	Clas Teodor Odhner, riksarkivarie *	1836	50,214	2,310	4.6	4,695	1,631	70.6	—	1,471	—	8	—
	Otto Magnus Höglund, grosshandlare *	1846								1,466	1,420		
	Magnus Mauritz Höjer, lektor *	1840								1,473	—		
	David Kristian Bergström, fil. doktor *	1858								1,248	—		
	John Olsson, advokat *	1858	832	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Karl Hjalmar Branting, redaktör	1860											
Stockholms län.													
Norra Roslags domsaga	Carl Sandquist, hemmansegare, Hammarby	1841	271,638	17,097	6.3	24,370	11,431	66.9	—	—	—	44	—
Mellersta Roslags domsaga	Erik Gabriel Henrik Åkerlund, godsegare, Lovisedal *	1853	30,090	1,746	5.8	34	1,125	64.4	—	649	388	2	—
Södra Roslags domsaga	Gustaf Fredrik Berndes, bruksegare, Jakobsberg *	1834	22,433	1,415	6.3	64	241	17.0	29	28	1	—	—
Stockholms läns vestra domsaga	Frih. Carl Gustaf Rudolf Cederström, kabinettskammarherre, godsegare, Fredrikslund	1841	36,424	1,751	4.8	175	297	17.0	52	29	13	—	7)
Södertörns domsaga	August Theodor Pettersson, kontraktsprost, Österhaninge **	1853	21,402	998	4.7	32	197	19.7	31	17	7	1	—
Södertelge, Norrtelge, Östhammars, Öregrunds, Sigtuna och Varholms städer	Johan Edvard Behmer, borgmästare, Norrtelge *	1839	35,383	1,360	3.8	138	798	58.7	—	395	389	13	8)
Uppsala län.													
Norunda och Örbyhus härad	Knut Alfred Kihlberg, landtbrukare, Ullfors *	1843	11,725	950	8.1	37	643	67.7	—	325	313	4	—
Olands härad	Karl Edvard Holmgren, arrendator, Hillebola *	1845	30,349	1,506	5.0	114	1,075	71.4	—	594	474	2	—
Uppsala läns mellersta domsaga	Jan Eliasson, hemmansegare, Skuttungeby *	1826	20,613	1,041	5.1	112	215	20.7	26	24	1	—	—
Uppsala läns södra domsaga	Lars Petter Mallmin, landtbrukare, Gran *	1843	24,687	1,271	5.1	19	258	20.3	42	40	2	—	—
Uppsala stad	Simon Johannes Boëthius, e. o. professor *	1850	22,340	1,068	4.8	11	205	19.2	37	37	—	—	—
Södermanlands län.													
Jönåkers härad	Ernst August Lindblad, godsegare, Närlunda	1857	21,428	1,276	6.0	171	842	66.0	—	475	364	—	—
Rönö, Hölbo och Daga härad	Nils Jacob Nilsson, godsegare, Grofva *	1834	17,447	603	3.5	11	289	47.9	—	116	113	—	8)
	Ernst August Lindblad, godsegare, Närlunda	1857	28,207	909	3.2	11	523	57.5	—	235	206	14	8)

Ann. Tecknet * utmärker, att den valde blifvit omvald för samma eller delvis samma valkrets; ** att den valde endast före år 1894 representerat samma eller delvis samma valkrets; *** att den valde förut representerat annan valkrets. Tecknet † utmärker föregående ledamotskap i Första kammaren; + deltagande i ständsriksdag.

Tab. 4 (forts.) ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1897—1899. 31

1. Län och valkrets ¹⁾ .	2. Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	3. Den valdes födelseår.	4. Folk-mängd d. 31 dec. 1895.	5. Valberättigade.		7. Bljett valberättigade, men för öppna kommunaltäktheder härfande.	8. I valen deltagande.		11. Röstetal.		13. Kasserade valsedlar.	14. Öfverklara de val.	
				6. % af folk-mängden.	8. Vid omedelbara eller elektorsval.		9. % af valberättigade (kol. 5).	10. Elektorer (vid medelbara val).	11. För den valde.	12. För närmaste man.			
Oppunda härad	Frih. Carl Carlsson Bonde, öfverceremonimästare, godsegare, Eriksberg *	1850	34,899	1,500	4.3	71	1,009	67.3	—	534	468	5	—
Villåttinge härad	Frih. Axel Ivan von Knorring, arrendator, Skiringe *	1850	12,182	477	3.9	2	378	79.2	—	192	184	1	—
Vester- och Öster-Rekarne härad	Johan Erik Olsson, landtbrukare, Skiftinge	1844	29,712	1,277	4.3	56	881	69.0	—	433	413	35	—
Åkers och Selebo härad	Knut Fredrik Gerhard Almqvist, godsegare, Janslunda *	1863	15,449	604	3.9	4	302	50.0	—	237	32	33	—
Nyköpings, Torshälla, Strengnäs, Mariefreda och Trosa städer	Per Gustaf Edvard Ploman, landskamrerare, Nyköping	1847	11,762	944	8.0	39	713	75.5	—	364	339	1	—
Eskilstuna stad	Johan Adolf Aulin, bokförare *	1836	12,064	1,005	8.3	88	816	81.2	—	547	269	—	—
Östergötlands län.													
Kinda och Ydre domsaga	Carl Emil Johansson, hemmansegare, Berga *	1852	26,588	1,264	4.8	47	274	21.7	—	255	7	2	—
Björkekinds, Östkind, Lösings, Bråbo och Memmings domsaga	Carl Gustaf Rydberg, godsegare, Eksund *	1844	33,425	1,309	3.9	68	783	59.8	—	453	201	6	—
Lysings och Göstrings domsaga	Johan Hjelmérus, vice häradshöfding, godsegare, Mjerdevi	1852	24,716	1,232	5.0	14	602	48.9	—	418	104	2	—
Åkerbo, Bankekinds och Hanekinds domsaga	Frans Oscar Larsson, hemmansegare, Mörtlösa *	1851	24,656	976	4.0	25	471	48.3	—	335	126	3	—
Vifolka, Valkebo och Gullbergs domsaga	Anders Gustaf Andersson, hemmansegare, Himmelsby *	1835	25,262	1,239	4.9	11	509	41.1	—	300	170	6	—
Finspånge läns domsaga	Per Gustaf Petersson, hemmansegare, Brystorp *	1837	26,950	1,039	3.9	51	473	45.5	—	396	16	12	—
Aska, Dals och Bobergs domsaga	Carl Jakob Jakobson, landtbrukare, Karlshult *	1839	28,679	1,050	3.7	57	674	64.2	—	390	162	4	—
Hammarkinds och Skärkinds domsaga	August Henricson, landtbrukare, Karlslund *	1839	23,351	1,042	4.5	34	724	69.5	—	438	280	3	—
Linköpings stad	Grefve Robert De la Gardie, landshöfding * 1+	1823	13,021	1,018	7.7	48	581	57.1	—	340	239	1	—
Norrköpings stad	Frans Johan Axel Swartling, vice konsul, fabriksdisponent *	1840	36,075	1,814	5.0	509	1,492	82.2	—	1,461	—	3	—
	Teodor Zetterstrand, justitierådman *	1852											
Vadstena, Skeninge, Söderköpings, Motala och Grenna städer ²⁾	Erik August Zotterman, direktor, Vadstena *	1844	9,349	614	6.6	102	444	72.3	—	249	191	4	—
Jönköpings län.													
Vestra härads domsaga	Johan Sjöberg, hemmansegare, Bodaryd *	1837	29,628	2,589	8.7	42	1,391	53.7	—	576	461	98	*)
Östra härads domsaga	Jonas Peter Zakrisson, hemmansegare, Fageräng	1845	22,814	1,676	7.3	29	804	48.0	—	459	201	1	—
Östbo härad	Johannes Wilhelm Bengtsson, landtbrukare, Häradsköp *	1841	20,798	1,565	7.5	60	656	41.9	—	530	56	4	—
Vestbo härad	Johannes Gustaf Hazén, kontraktsprost, Forsheda *	1849	26,683	2,597	9.7	118	1,461	56.3	—	600	363	9	—
Tveta härad	Johan Anderson, hemmansegare, Tenhult *	1826	23,759	1,796	7.6	59	1,253	69.8	—	735	273	9	—
Vista och Mo härad	Carl Gotfrid Johansson, hemmansegare, Afösa	1851	15,283	1,232	8.1	70	767	62.3	—	434	197	7	—
Norra och Södra Vedbo domsaga	Oskar Erickson, landtbrukare, Bjersby *	1847	31,335	1,991	6.4	6	807	40.5	—	701	67	4	—
Jönköpings stad	Henning Odencrants, hofrättsassessor	1853	21,015	1,138	5.4	250	751	66.0	—	312	254	2	—
Kronobergs län.													
Uppvidinge härad	Johan Petersson, hemmansegare, Boestad *	1828	24,390	1,442	5.9	230	439	30.4	—	205	190	1	*)
Konga härad	Johan August Sjö, landtbrukare, Linneryd *	1839	31,386	2,075	6.6	81	448	21.6	—	338	42	9	—
Mellersta Värends domsaga	Carl Fredrik Petersson, landtbrukare, Dänningelanda *	1839	27,360	1,772	6.5	74	328	18.5	*)36	28	8	—	—
Vestra Värends domsaga	Magnus Andersson, hemmansegare, Löfhult *	1833	29,282	2,009	6.9	118	793	39.5	—	471	247	3	—
Sunnerbo domsagas östra valkrets	Anders Gustaf Jönsson, hemmansegare, Mårarp Lunden *	1831	19,492	1,490	7.6	13	749	50.3	—	439	173	13	—

1. Län och valkrets ¹⁾ .	2. Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	3. Den valdes födelseår.	4. Folk- mängd d. 31 dec. 1895.	5. Valberätti- gade.		7. Eljest valberättigade, men för ogulne kommu- naltäcktyder hällande.	8. I valen deltagande.			11. Röstetal.		13. Kasserade valsedlar.	14. Överklagade val.
				6. % af folk- mängden.	8. Antal.		9. % af valberätti- gade (kol. 5).	10. Elektor (vid medelbara val).	11. Vid omedelbara eller elektorsval.	12. För den valde. För närstående man.			
Sunnerbo domsagas vestra val- krets	Carl Wilhelm Hultstein, garfware, Strömsnäs**	1843	19,842	1,346	6.8	188	724	53.8	—	253	221	8	—
Vexjö stad	Axel Frithiof Ohlsson, landskamrerare *	1854	7,086	451	6.4	6	337	74.7	—	207	128	2	—
Kalmar län.													
Norra Tjustras härad	Jonas Petter Nilsson, landtbrukare, Kägglä *	1829	20,479	834	4.1	17	308	36.3	—	128	100	2	—
Södra Tjustras härad	Otto Wilhelm Redelius, kontraktsprost, Hallinge- berg *	1835	21,109	892	4.2	79	100	11.2	4)24	21	1	—	—
Aspelands och Handbörds dom- saga	Per August Julius Högstedt, godsegare, Hanåsa *	1851	28,928	1,592	5.5	155	435	27.3	—	307	97	2	—
Sevede och Tunälans domsaga	Axel Robert Birger Petersson, landtbrukare, Skurö **	1843	27,231	1,564	5.7	97	635	40.6	—	341	133	4	—
Norra Möre och Stranda dom- saga	Per Olof Lundell, landtbrukare, Ebbetorp *	1849	29,024	1,208	4.2	235	409	33.9	—	253	136	1	—
Södra Möre domsagas vestra val- krets	Carl Israel Carlsson, landtbrukare, Norra Smeds- torp	1845	23,406	1,669	7.1	17	454	27.2	—	229	99	6	—
Södra Möre domsagas östra val- krets	Per Alfred Petersson, landtbrukare, Påboda .	1860	19,747	951	4.8	23	481	50.6	—	198	183	7	9)
Ölands domsaga	Anders Peter Danielson, hemmansegare, Dye- stad *	1839	31,506	2,218	7.0	224	639	28.8	—	577	11	11	—
Kalmar stad	Carl Magnus Fredrik Erland Gethe, sekreterare *	1830	12,288	742	6.0	67	297	40.0	—	183	110	—	—
Vesterviks och Eksjö städer ³⁾ .	Axel Petri, rådman, handlande, Eksjö *	1835	10,215	675	6.6	77	435	64.4	—	230	202	2	8)
Oskarshamn, Vimmerby och Borgholms städer	Nils Peter Bertrand Lindgren, borgmästare, Oskarshamn **	1841	8,685	555	6.4	45	267	48.1	—	165	77	2	—
Gotlands län.													
Gotlands södra domsaga	August Sundblad, kyrkoherde, Garde	1851	22,802	2,400	10.5	79	1,158	48.2	—	735	297	68	7)
Gotlands norra domsaga	Per Larsson, landtbrukare, Lilla Fole **	1823	21,410	2,088	9.8	151	569	27.3	—	485	29	51	—
Visby stad	Per Gustaf Emil Poignant ¹⁰⁾ , landshöfding * I .	1829	7,643	612	8.0	34	260	42.5	—	190	64	—	—
Blekinge län.													
Listers domsaga	Nils Jönsson, landtbrukare, Gammalstorp * . . .	1844	25,806	948	3.7	223	412	43.5	—	335	49	2	—
Bräkne domsaga	Pebr Pehrson, landtbrukare, Törneryd *	1845	23,498	1,013	4.3	160	105	10.4	—	72	15	3	—
Östra häradas domsaga	Sven Arnoldsson, landtbrukare, Vestra Rödeby*	1843	26,274	934	3.6	441	97	10.4	—	87	3	6	—
Medelstads domsaga	Ludvig Magnus Kruse, godsegare, Göholm . . .	1857	34,654	1,045	3.0	734	407	38.9	—	194	73	14	—
Karlskrona stad	Edvard Svensson, underlöjtnant *	1838	22,496	1,566	7.0	535	913	58.3	—	614	289	6	—
Karlshamn, Sölvesborgs och Ronneby städer	Ernst Fredrik Vilhelm Meyer, f. d. vice konsul, grosshandlare, Karlshamn **	1847	10,659	785	7.4	70	455	58.0	—	284	170	1	—
Kristianstads län.													
Ingelstads och Jerrestads dom- saga	Lasse Jönsson ¹¹⁾ , landtbrukare, Sandby *	1834	36,163	2,780	7.7	177	1,180	42.4	—	680	491	2	—
Villands härad	Ola Persson, hemmansegare, Rinkaby *	1846	23,513	1,249	5.3	120	329	26.3	—	294	10	1	—
Östra Göinge härad	Per Jönsson, hemmansegare, Färeköp	1845	26,386	1,096	4.2	244	748	68.2	—	378	366	3	12)
Albo och Gårds domsaga	Nils Svensson, hemmansegare, Olseröd *	1844	33,872	1,962	5.8	208	474	24.2	—	435	16	4	—
Vestra Göinge domsaga	Frih. Christian Fredrik Kjell Barnekow, gods- egare, Åraslöv * I	1839	33,149	2,339	7.1	239	916	39.2	—	534	369	1	—
Norra Åsbo domsaga	Johannes Nilsson, landtbrukare, Sorröd **	1836	25,369	1,694	6.7	168	911	53.8	—	321	273	2	—
Södra Åsbo och Bjäre domsaga	Olof Persson, landtbrukare, Killebäckstorp * . .	1839	27,091	2,225	8.2	126	645	29.0	—	427	127	4	—
Kristianstads stad	Magnus Gundelach Bruzelius, hofrättsråd * . . .	1842	9,985	656	6.6	30	397	60.5	—	246	144	7	—

Tab. 4 (forts.). ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1897—1899. 33

1. Län och valkrets ¹⁾ .	2. Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	3. Den valdes födelsår.	4. Folk- mängd d. 31 dec. 1895.	5. Valberätti- gade.		7. Bjort valberättigade, men för ogildna kommu- nalskydder häftande.	8. I valen deltagande.			11. Röstetal.		13. Kasserade valsedlar.	14. Överlagade val.
				Antal.	% af folk- mängden.		Vid omedelbara eller elektorval.	% af valberätti- gade (kol. 5).	Elektorer (vid medelbara val).	För den valde.	För närvarande man.		
Malmöhus län.													
Oxie härad	Mårten Pålsson Dahn, landbrukare, Östra Gref- vie *	1849	24,742	1,734	7.0	192	174	10.0	—	172	1	—	—
Skytts härad	Nils Andersson, landbrukare, Pettersborg . . .	1847	17,166	1,351	7.9	29	412	30.5	—	265	121	3	—
Färs domsaga	Nils Nilsson, hemmansegare, Skärhus *	1841	25,848	2,345	9.1	25	596	25.4	—	535	24	17	—
Prosta domsaga	Frih. Werner Gottlob von Schwerin, godsegare, Skarhult *	1851	25,111	2,245	8.9	74	1,144	51.0	—	742	361	27	—
Rönnebergs och Harjagers härad	Jöns Andersson, landbrukare, Örstorps *	1838	29,074	2,110	7.3	51	788	37.3	—	466	278	6	—
Onsjö härad	Ivar Månsson, landbrukare, Trå *	1845	16,041	1,119	7.0	48	183	16.4	—	174	5	—	—
Luggude domsagas norra val- krets	Anders Olsson, landbrukare, Ornakärr *	1836	21,801	1,685	7.7	13	990	58.8	—	613	371	5	—
Luggude domsagas södra val- krets	Paul Paulson, landbrukare, Ekeberga ¹⁾	1851	27,193	2,137	7.9	36	1,518	71.0	—	809	701	3	—
Bara härad	Pehr Pehrsson, landbrukare, Åkarp	1853	19,854	1,399	7.0	38	99	7.1	30	29	1	—	—
Torna härad	Nils Åkesson, landbrukare, Södra Sandby *	1836	22,578	1,719	7.6	2	719	41.8	—	441	272	3	19)
Vemmenhøgs, Ljunits och Herre- stads domsaga	Hans Andersson, landbrukare, Vestra Nöbbelöf *	1848	37,646	2,933	7.8	181	438	14.9	—	393	18	9	—
Malmö stad	Robert Erik Leonard Darin, lektor *	1843	52,470	3,410	6.5	801	1,574	46.2	—	1,256	—	2	—
	Cornelius Faxe, grosshandlare	1847								1,216	—		
	Carl August Andersson, boktryckare *	1841								999	—		
	Anders Thylander, folkskolelärare	1846								834	564		
Lunds stad	Robert Wilhelm Alexander Magnus Eklundh, akademiräntmästare *	1850	15,667	1,157	7.4	59	816	70.5	—	421	393	1	14)
Helsingborgs stad	Frih. Gustaf Oscar Peyron, förutv. statsråd, generallöjtnant **1+	1828	22,269	1,716	7.7	27	1,150	67.0	—	602	454	2	—
Landskrona stad	Hans Fabian Axel Erik Pantzarhielm, f. d. kapten	1844	13,269	837	6.3	210	602	71.9	—	442	160	—	—
Ystads stad	Elis Bernhard Adolf Nilson, öfverstelöjtnant *	1842	8,933	676	7.6	131	502	74.3	—	291	207	—	—
Trelleborgs, Skanørs med Fal- sterbo samt Simrishamns och Engelholms städer ²⁾	Ernst Hjalmar Sjövall, rektor, Trelleborg . . .	1844	7,871	779	9.9	65	478	61.4	—	240	198	1	—
Hallands län.													
Halmstads och Tönnerjö härad	Johannes Bengtsson, landbrukare, Bjernalt . . .	1844	26,815	1,628	6.1	22	627	38.5	—	427	121	10	—
Höks härad	Anders Gustaf Gyllensvärd, landbrukare, Fogel- säng *	1848	19,413	1,515	7.8	36	618	40.8	—	423	191	3	—
Årstads och Faurås härad	Anders Peter Johansson, landbrukare, Stensjö	1852	28,058	2,142	7.6	21	846	39.5	—	522	302	1	—
Himle härad	Anders Olsson, landbrukare, Tyllered *	1849	13,931	1,110	8.0	19	196	17.7	—	176	12	2	—
Hallands läns norra domsaga	Aron Norrman, kontraktsprost, Veddigge	1846	28,414	1,508	5.3	611	360	23.9	—	153	150	4	15)
Halmstads stad	Anders Lorents Apelstam, grosshandlare . . .	1855	13,362	763	5.7	139	570	74.7	—	345	206	2	—
Laholms, Falkenbergs, Varbergs och Kungsbacka städer	Carl Henrik Björck, provinsialläkare, Falkenberg	1844	9,363	839	9.0	46	601	71.6	—	288	273	1	—
Göteborgs och Bohus län.													
Askims och Säfvedals härad	August Emil Baaz, landbrukare, Åby *	1845	28,872	1,273	4.4	613	151	11.9	35	20	15	—	—
Vestra och Östra Hisings härad	Carl Gustaf Grundell, kontraktsprost, Säfve *	1843	16,817	972	5.8	279	337	34.7	—	313	14	2	—
Inlands domsaga	Pehr Theodor Andreasson, landbrukare, Tunge*	1844	31,440	1,797	5.7	247	842	46.9	—	505	327	4	—
Orusts och Tjörns domsaga	Axel Vilhelm Ljungman, fil. doktor, Lilldal *	1841	31,484	2,007	6.4	157	766	33.2	—	403	345	3	—
Norrvikens domsaga	Hans Holmlin, f. d. rektor, landbrukare, Ol- seröd *	1844	33,130	2,149	6.5	149	738	34.3	—	438	246	3	—
Lane och Stängenäs härad	Johannes Daniel Laurell, kontraktsprost, Skreds- vik	1852	21,134	1,306	6.2	107	723	55.4	—	218	192	4	16)
Tunge, Sörbygdens och Soteväs härad	Olof August Johansson, hemmansegare, Dingle *	1844	22,351	1,325	5.9	131	595	44.9	—	402	184	—	—

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Län och valkrets ¹⁾ .	Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Folk- mängd d. 31 dec. 1895.	Valberätti- gade.		Eljest valberättigade, men för oregulära kom- munalskydder hufvudsakligen.	I valet deltagande.			Röstetal.		Kasserade valsedlar.	Öfverligade val.
				Antal.	% af folk- mängden.		Vid omedelbara eller elektorval.	Vid medelbara eller elektorval.	% af valberätti- gade (kol. 5).	Elktores (vid medelbara val).	För den valde.		
Göteborgs stad	Erik Wijk, grosshandlare *	1836	114,527	6,861	6.0	3,104	3,756	54.7	—	3,676	—	25	8)
	Per Fredrik Gustaf Cornelius Svanberg, handels- och politiborgmästare *	1839								3,651	—		
	Olof Melin, grosshandlare *	1834								2,213	—		
	Anders Fredrik Liljeholm, folkskolelärare *	1844								2,206	—		
	Berndt Wilhelm Hedgren, handlande *	1853								2,178	—		
	Fredrik Wilhelm Henrik Pegelow, maskin- direktör	1852								2,157	—		
	Carl Fredrik Ernst Carlsson, lektor	1854								2,014	—		
	Georg Liljenroth, öfverstelöjtnant *	1841								1,885	—		
Uddevalla och Strömstads städer	Karl Gustaf Karlsson, handlande	1856	10,943	767	7.0	6	433	56.5	—	1,884	1,743	2	—
	Carl Wilhelm Collander, fabriksidkare, Udde- valla *	1838								316	87		
Elfsborgs län.													
Marks härad	Nils August Anderson, fabriksidkare, Lydde	1849	35,602	1,333	3.7	363	174	13.1	4)43	30	7	—	—
Vedens och Bollebygds härad	Gustaf Odqvist, godsegare, Röl *	1847	15,316	943	6.2	80	96	10.2	21	21	—	—	—
Flundre, Väne och Bjärke dom- saga	Carl Axel Carlsson, kamrerare, landtbrukare, Hede *	1833	30,137	1,533	5.1	144	209	13.6	4)39	30	8	—	—
	Sixten Oskar Nylander, civilingeniör, fabriks- disponent, Axelfors *	1853	28,412	1,700	6.0	104	574	33.8	—	457	47	1	—
Redvägs härad	Johan Johanson, landtbrukare, Valared	1850	10,849	794	7.3	16	553	69.6	—	306	239	3	—
Vätö, Ale och Kullings dom- saga	Elof Nilsson, landtbrukare, Kattleberg *	1844	37,943	2,684	7.1	109	1,159	43.2	—	554	217	37	—
Ås och Gäsene domsaga	August Hallqvist, kyrkoherde, Skölfvene	1847	21,447	1,791	8.4	44	276	15.4	4)43	23	20	—	—
Nordals, Sundals och Valbo dom- saga	Bengt Dahlgren, landtbrukare, Assarebyn *	1836	38,586	2,926	7.6	139	390	13.3	4)48	46	1	1	—
Tösbo och Vedbo domsaga	Johan Magnus Johansson, handlande, hemmans- egare, Mellbyn *	1843	32,821	2,129	6.5	207	691	32.5	—	532	104	1	—
Venersborgs och Åmåls städer	Lars Wilhelm Samuel Lothigius, landshöfding, Venersborg ***I	1836	8,724	515	5.9	62	346	67.2	—	223	119	3	—
Borås stad	Johan Alfred Sandwall, bryggare	1839	10,438	592	5.7	36	386	65.2	—	263	122	—	—
Marstrands, Kungälf, Alingsås och Ulrichamns städer ²⁾	Daniel Gottlieb Restadius, häradshöfding, Alings- ås *	1843	7,065	560	7.9	65	279	49.8	—	190	89	—	—
Skaraborgs län.													
Åse, Viste, Barne och Laske dom- saga	Axel Magnus Bergmark, major, Hedåker	1842	36,488	2,883	7.9	52	1,161	40.3	—	480	443	16	8)
Kinnefjerdings, Kinne och Käl- lands domsaga	Anders Andersson, hemmansegare, Backgården *	1842	32,951	2,024	6.1	26	469	23.2	—	406	30	23	—
Skånings, Vilske och Valle dom- saga	David Holmgren, kyrkoherde, Varnhem	1846	28,636	2,053	7.2	3	1,182	57.6	—	658	520	2	17)
Gudhems och Kåkinds domsaga	Lars Johan Jansson, hemmansegare, Djursätra *	1840	29,986	1,794	6.0	47	1,076	60.0	—	470	273	327	8)
Vartofta och Frökinds domsaga	Carl Persson, landtbrukare, Stallerhult *	1844	35,436	2,034	5.7	186	504	24.8	—	294	79	57	—
Norra Vadsbo domsaga	Sten August Karl Nordström, landtbrukare, Höglunda *	1840	27,217	1,740	6.4	320	138	7.9	4)35	34	1	—	—
Södra Vadsbo domsaga	Carl Gustaf August Bergendahl, ryttmästare, Ryholm *	1845	31,945	1,799	5.6	157	1,045	58.1	—	560	474	10	7)
Mariestads, Sköfde och Falköpings städer	Heriman Nestor Emanuel Amnéus, landskam- rerare, Mariestad *	1842	10,868	780	7.2	70	461	59.1	—	367	91	—	—
Lidköpings, Skara och Hjo städer	Axel Wilhelm Nilson, f. d. rektor, Lidköping *	1825	10,987	958	8.7	21	720	75.2	—	399	317	3	18)

Tab. 4 (forts.). ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1897—1899. 35

1. Län och valkrets ¹⁾ .	2. Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	3. Den valdes födelseår.	4. Folk- mängd d. 31 dec. 1895.	5. Valberätti- gade.		7. Ejst valberättigade, men för öppna kom- munalskydder häfande.	8. I valet deltagande.			Röstetal.		13. Kasserade valsedlar.	14. Överklagade val.
				6. Antal.	% af folk- mängden.		8. Vid omelbar eller elkorsval.	9. % af valberätti- gade (kol. 5).	10. Elektor (vid medborra val).	11. För den valde.	12. För närmaste man.		
Vermlands län.													
Ölme, Visnums och Väse härad	Olof Andersson, hemmansegare, Hasselbol *	1842	22,325	1,314	5.9	26	885	67.4	—	497	384	2	—
Fernebo härad	Johan Edvard Jansson, grufdisponent, Taberg *	1836	18,646	653	3.5	72	435	66.6	—	273	159	3	—
Mellansysslets domsaga	Anders Henrik Göthberg, valmästare, Munkfors *	1860	36,510	1,973	5.4	320	1,085	55.0	—	674	369	4	—
Södersysslets domsaga	Karl Hultkrantz, godsegare, Björnö	1844	29,111	1,737	6.0	515	1,084	62.4	—	572	480	1	—
Nordmarks domsaga	Erik Andersson, handlaude, Upsala *	1837	22,397	1,768	7.9	314	833	47.1	—	454	373	2	—
Fryksdals domsaga	Johannes Andersson, klockare, Lysvik *	1834	36,990	2,481	6.7	44	1,020	41.1	—	685	330	4	—
Jöse domsaga	Olof Emil Olsson, hemmansegare, Kyrkebol *	1847	32,378	2,107	6.5	206	1,103	52.3	—	559	495	1	—
Elfdals och Nyeds domsaga	Gustaf Jansson, hemmansegare, Krakerud *	1839	35,131	1,539	4.4	20	759	49.3	—	396	361	1	—
Karlstads stad	Gullbrand Elowson, lektor *	1835	9,881	680	6.9	55	581	85.4	—	332	246	—	—
Kristinehamns, Filipstads och Askersunds städer ³⁾	Anders Fredrik Broström, boktryckare, Kristinehamn *	1835	11,199	1,039	9.3	105	579	55.7	—	381	143	1	19)
Örebro län.													
Edsbergs, Grimstens och Harde- mo härad	Edvard Laurentius Maximus Hedin, godsegare, Torp	1856	23,648	1,241	5.2	25	749	60.4	—	447	297	4	—
Kumla och Sundbo härad	Carl Gustaf Bäckgren, landbrukare, Marke- bäck *	1839	28,691	1,511	5.3	105	885	58.6	—	516	356	2	—
Glanshammars och Örebro härad	Anders Petter Gustafsson, landbrukare, Sjög- sta *	1852	21,756	1,258	5.8	16	238	18.9	—	220	7	6	—
Askers och Sköllersta härad	Folke Andersson, hemmansegare, Helgesta *	1829	22,302	1,138	5.1	21	392	34.4	—	326	49	2	—
Lindes domsaga	Lars Eriksson, hemmansegare, Bäck *	1855	33,938	1,843	5.4	78	1,094	59.4	—	569	424	100	—
Nora domsaga	Johan Johansson, f. d. bergsbruksidkare, Nora- skog *	1840	36,836	1,604	4.4	166	913	56.9	—	508	267	—	—
Örebro stad	Enar Vilhelm Sahlin, lektor	1862	16,764	1,367	8.2	558	921	67.4	—	522	398	1	—
Vestmanlands län.													
Vestmanlands södra domsaga	Anders Gustaf Olsson, landbrukare, Frösvi **	1840	29,382	1,443	4.9	32	785	54.4	—	460	313	2	—
Vestmanlands västra domsaga	Per Ersson, landbrukare, Vestlandholm **	1837	27,810	1,376	4.9	69	674	49.0	—	410	261	1	—
Vestmanlands norra domsaga	Anders Andersson, hemmansegare, Olsbenning *	1859	27,623	1,213	4.4	90	827	68.2	—	456	369	1	—
Vestmanlands östra domsaga	Adolf Johan Ericson, godsegare, Ransta *	1849	33,779	2,080	6.2	96	1,141	54.9	—	708	430	3	—
Vesterås stad	Oskar Ludvig Maximilian Schenström, härads- höfding	1843	8,942	666	7.4	29	434	65.2	—	255	122	—	—
Köpings, Nora, Lindesbergs och Enköpings städer ³⁾	Carl Johan Hammarström, hofslagare, Köping *	1842	11,094	989	8.9	93	589	60.0	—	341	240	1	7)
Arboga och Sala städer	Jakob Persson, rektor, Arboga *	1839	10,886	744	6.8	47	477	64.1	—	325	151	1	—
Kopparbergs län.													
Leksands tingslag	Daniel Persson, hemmansegare, Tällberg *	1850	19,161	1,989	10.4	13	1,029	51.7	—	779	232	11	—
Gagnefs och Rättviks tingslag	Ollas Anders Ericsson, hemmansegare, Ofvan- myra *	1858	22,199	1,649	7.4	—	717	43.5	—	444	265	4	—
Ofvan-Siljans domsaga	Erik Norman, hemmansegare, Östnor *	1842	27,168	3,000	11.0	77	1,054	35.1	—	761	218	4	—
Hedemora domsaga	Back Per Ersson, hemmansegare, Hede *	1840	33,957	2,476	7.3	58	1,377	55.6	—	713	637	1	—
Falu domsagas norra tingslag	Samuel Söderberg, hemmansegare, Hobborn	1859	20,274	1,584	7.8	15	1,064	67.2	—	455	314	2	—
Falu domsagas södra tingslag	Anders Hansson, hemmansegare, Solberga *	1839	20,243	1,709	8.4	46	1,081	63.3	—	698	380	1	—
Grangårde, Norrbärke och Söder- bärke tingslag	Jan Petter Jansson, bergsman, Saxhyttan *	1854	26,291	1,200	4.6	37	445	37.1	—	376	63	3	8)
Malungs och Näs tingslag	Stormats Matias Olsson, handelsföreståndare, Sör- näs *	1839	26,367	2,093	7.9	43	270	12.9	—	157	52	11	—
Falu, Hedemora och Sätters städer	Olof Valdemar Vahlin, läroverksadjunkt, Falu *	1838	11,114	869	7.8	136	639	73.5	—	366	268	—	—

36 Tab. 4 (forts.). ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1897—1899.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Län och valkrets ¹⁾ .	Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Folk-mängd d. 31 dec. 1895.	Valberätti-gade.		Eljest valberättigade, men för egndna kom-munalutskylder hänfande.	I valet deltagande.			Röstetal.		Kasserade valsedlar.	Överklagade val.
				Antal.	% af folk-mängden.		Vid omedelbara eller elektorsval.	Elektor (vid medelbara val).	% af valberätti-gade (kol. 5).	För den valde.	För utränske män.		
Gefleborgs län.													
Gestriklands östra tingslag . . .	Anders Olsson, hemmansegare, Mårdäng *	1851	30,002	1,911	6.4	109	449	23.5	—	247	196	3	—
Gestriklands västra tingslag . . .	Anders Göransson, hemmansegare, Åsen *	1845	27,790	1,799	6.5	81	826	45.9	—	451	306	9	—
Enångers och Forsa tingslag . . .	Per Olsson, hemmansegare, Åsak	1864	18,188	1,488	8.2	67	895	60.1	—	476	262	1	—
Bergsjö och Delsbo tingslag . . .	Halvar Eriksson, hemmansegare, Elgered *	1855	23,359	1,954	8.4	75	950	48.6	—	509	175	5	—
Vestra Helsinglands domsaga . . .	Johan Ericsson, hemmansegare, Vallsta	1852	30,684	1,688	5.5	171	961	56.9	—	496	463	1	*)
Södra Helsinglands västra tingslag	Jonas Johnsson, handlande, Torsberg *	1837	27,139	1,664	6.1	32	646	38.8	30	18	12	—	—
Södra Helsinglands östra tingslag	Nils Hansson, hemmansegare, Berga *	1835	21,342	1,538	7.2	56	721	46.9	24	14	10	—	—
Gefle stad	Olof August Brodin, skeppsbyggare **	1840	25,569	2,046	8.0	289	1,287	62.9	—	853	665	622	3
	Paul Petter Waldenström, lektor *	1838											
Söderhamns stad	Julius Ebbe Centerwall, rektor	1844	10,347	646	6.2	186	456	70.6	—	308	73	—	—
Vesternorrlands län.													
Medelpads västra domsaga	Johan Erik Nordin, folkskolklärare, Sättna *	1843	30,467	2,118	7.0	142	1,149	54.2	—	769	368	8	—
Sköns tingslag	Carl Gustaf Thor, faktor, Skönvik *	1860	21,787	1,132	5.2	469	738	65.2	—	613	124	—	—
Njurunda, Indals och Ljustorps tingslag	Erik Eriksson, hemmansegare, Qväcklingen *	1857	21,583	1,407	6.5	238	954	67.8	—	592	351	3	—
Ångermanlands södra domsaga	Johan Nydahl, skolföreståndare, Gudmundrå **	1846	26,644	1,992	7.5	289	1,366	68.6	—	740	402	223	—
Ångermanlands mellersta domsaga	Andreas Wilhelm Styrlander, polisuppsyningsman, Sollefteå *	1854	23,039	1,229	5.3	67	578	47.0	—	358	191	5	—
Ångermanlands västra domsaga	Oswald Emthén, landbrukare, Höfven	1853	21,572	1,146	5.3	60	534	46.6	—	294	152	2	—
Nordingrå och Nätra tingslag	Per Gustaf Näslund, hemmansegare, Hagaris *	1827	23,526	1,821	7.7	37	497	27.3	—	358	127	2	—
Själövs och Arnäs tingslag	Carl Jonas Öberg, hemmansegare, Domsjö *	1859	25,161	1,653	6.6	275	854	51.7	—	518	261	3	—
Hernösands och Örnsköldsviks städer	Bror Tolf Gustaf Ryding, landshöfding, Hernösand * I	1833	9,587	793	8.3	199	451	56.9	—	233	207	2	—
Sundsvalls stad	Magnus Arhusiander, grosshandlare * I	1829	13,854	784	5.7	604	178	22.7	—	172	1	—	—
Jemtlands län.													
Jemtlands norra domsaga	Johan Nordin, folkskolklärare, Hammerdal *	1837	27,256	1,817	6.7	89	1,048	57.7	—	455	282	185	—
Jemtlands västra domsaga	Olof Walter, handlande, Äggen *	1851	24,844	1,896	7.6	52	1,189	62.7	—	650	531	1	7)
Jemtlands östra domsaga	Jöns Bromée, landbrukare, Billsta *	1841	28,224	1,730	6.1	194	476	27.5	—	362	94	8	—
Herjedalens domsaga	Per Norberg, hemmansegare, Funäsdalen *	1838	17,680	1,098	6.2	153	532	48.5	—	304	205	2	—
Östersunds och Hudiksvalls städer ²⁾	Sven Johan Kardell, lektor, Östersund *	1842	10,699	979	9.2	76	717	73.2	—	278	264	2	—
Vesterbottens län.													
Nordmalings och Bjurholms samt Degerfors tingslag	Adolf Wiklund, hemmansegare, Brattfors *	1859	20,050	1,302	6.5	245	487	37.4	—	383	91	1	—
Umeå tingslag	Johan Nilsson, hemmansegare, Skrafvelsjö *	1846	23,064	2,103	9.1	233	75	3.6	24	21	3	—	—
Vesterbottens västra domsaga	Lars Dahlstedt, vice pastor, Vilhelmina *	1855	27,226	1,647	6.0	331	341	20.7	—	276	29	3	—
Vesterbottens norra domsaga	Johan Anton Lundström, hemmansegare, Norsjö *	1854	36,957	2,921	7.9	84	1,106	37.9	—	849	199	7	—
Vesterbottens mellersta domsaga	Nils Boström, hemmansegare, Bodbyn *	1844	21,387	2,162	10.1	81	423	19.6	—	278	78	4	—
Umeå, Skellefteå och Piteå städer ³⁾	Jesper Ingevald Crusebjörn, landshöfding, Umeå I	1843	7,382	752	10.2	90	391	52.0	—	276	95	—	—
Norrbottnens län.													
Piteå domsaga	Erik Viktor Bäckström, hemmansegare, Harrbäcken *	1850	27,915	1,832	6.6	148	342	18.7	—	219	50	1	—
Luleå domsaga	Nils Wallmark, hemmansegare, Smedsbyn *	1835	24,817	1,426	5.7	400	292	20.5	—	172	56	2	—

Tab. 4 (forts.). ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1897—1899. 37

1. Län och valkrets ¹⁾ .	2. Den valdes namn och embete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	3. Den valdes födelseår.	4. Folk-mängd d. 31 dec. 1896.	5. Valberättigade.		6. Ej sedt valberättigade men för ogildna kommunalskylder haftande.	8. I valen deltagande.			11. Röstetal.		13. Kasserade valsedlar.	14. Överklagade val.
				7. Antal.	% af folk-mängden.		Vid omedelbara eller elektorval.	Elektorer (vid medelbara val).	% af valberättigade (kol. 5).	För den valde.	För närmaste man.		
Kalix domsaga	Olof Harald Ström, vice konsul, handlande, Neder-Kalix *	1836	30,858	1,676	5.4	678	568	33.9	—	438	129	—	—
Torneå domsaga	Georg Adolf Edvin Kronlund, häradshöfding, Haparanda	1860	20,962	1,134	5.4	131	89	7.8	4) 23	17	6	—	—
Luleå och Haparanda städer	Karl Sigfrid Husberg, landshöfding, Luleå **1.	1854	8,228	537	6.5	332	128	23.8	—	122	6	—	—
Hela riket: 196 valkretsar	230 riksdagsmän	—	4,919,260	309,889	6.3	52,354	140,488	45.3	4) 672	—	—	1,878	26
Deraf:													
vid omedelbara val 176	210	—	4,413,364	280,304	6.4	50,095	135,583	48.4	—	—	—	1,876	25
vid medelbara val 20	20	—	505,896	29,585	5.8	2,759	4,905	16.6	4) 672	—	—	2	1
Landsbygden: 150	150	—	3,939,824	243,890	6.2	18,735	98,912	40.6	4) 672	—	—	1,746	20
Deraf:													
vid omedelbara val 130	130	—	3,433,928	214,305	6.2	15,976	94,007	43.9	—	—	—	1,744	19
vid medelbara val 20	20	—	505,896	29,585	5.8	2,759	4,905	16.6	4) 672	—	—	2	1
Städerna:													
(omedelbara val). 46	80	—	979,436	65,999	6.7	34,119	41,576	63.0	—	—	—	132	6

A n m ä r k n i n g a r .

¹⁾ Angående dels vissa domsagors indelning i valkretsar för riksdagsmannaval, dels och det antal riksdagsmän i Andra kammaren, hvilket vissa städer ega utse, samt öfriga städers indelning i valkretsar för nämnda val äro föreskrifter meddelade i Kungl. kungörelsen den 22 maj 1896 (Sv. Förf.-saml. n:r 22 s. å.).

²⁾ Jemlikt Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse till Öfverståthållarembetet den 8 november 1889 (Bih. till Sv. Förf.-saml. n:r 79 s. å.) i fråga om valordning för Stockholms stad m. m. är staden för val af ledamöter i Riksdagens Andra kammare indelad i fem valkretsar på följande sätt: 1) Storkyrkoförsamlingen och Katarina församling; 2) Klara samt Jakobs och Johannes församlingar; 3) Adolf Fredriks och östra delen af Kungsholms församling; 4) Hedvig Eleonora församling samt 5) Maria Magdalena och vestra delen af Kungsholms församling. — Uppgifterna i kol. 4 för de särskilda valkretsarne afse mantalsskrifven folkmängd, hvaremot i summan för hela staden den kyrkoskrifna folkmängden blifvit likasom för rikets öfriga valkretsar här upptagna.

³⁾ Enär vissa stadsvalkretsar utgöras af städer tillhörande mer än ett län, äro städerna Grenna, Ekejö, Simrishamn, Engelholm, Marstrand, Kungälf, Askersund, Nora, Lindsberg, Enköping, Hudiksvall och Piteå här upptagna under annat län än det de rätteligen tillhöra. I följd deraf äro ej i tabellen några länsnummor utförda.

⁴⁾ Antalet valde elektorer uppgick för samtliga valkretsar med medelbart valsätt till 687, och voro de sällunda 15 flere än de i valen deltagande elektorer, nämligen 3 för Torneå domsaga, 2 för hvardera af Södra Tjusts härad, Marks härad och Nordals, Sundals och Valbo domsaga samt 1 för hvardera af Södra Roslags domsaga, Stockholms läns vestra domsaga, Mellersta Värends domsaga, Flundre, Väne och Bjärke domsaga, Ås och Gäseue domsaga och Norra Vadsbo domsaga. Närmare redogörelse meddelas i berättelsens textafdelning.

⁵⁾ Valet öfverklagades, men fastställdes af så väl Öfverståthållarembetet som Kungl. Maj:t.

⁶⁾ F. d. landshöfdingen Oscar Robert Themptander afled efter riksdagens början, den 30 januari 1897. Fyllnadsval egde rum den 12 derpå följande mars.

⁷⁾ Valet öfverklagades, men fastställdes af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, hvars utslag vann laga kraft.

⁸⁾ Valet öfverklagades, men fastställdes af så väl Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som Kungl. Maj:t.

⁹⁾ Vid ett föregående val, i hvilket af 907 valberättigade 113 (12.5 %) deltego, utsågs valkretsens förutvarande representant, hemmansägaren Nils Petersson i Runtorp, till riksdagsman med 105 röster, och erhöll nuvarande representanten 3 röster. Sedan Petersson den 12 november 1896 aflidit, skedde nytt val, som efter anförda besvär fastställdes af så väl Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som Kungl. Maj:t.

¹⁰⁾ Vid ett föregående val, i hvilket af 584 valberättigade 332 (56.8 %) deltego, utsågs kronofogden Carl August Bokström till riksdagsman med 202 röster, men denne afsade sig uppdraget. Nuvarande representanten erhöll vid detta val 125 röster.

¹¹⁾ Landtbrukaren Lasse Jönsson afled efter riksdagens början, den 30 januari 1897. Fyllnadsval egde rum den 23 derpå följande februari.

¹²⁾ Ett föregående val, i hvilket af 1,025 valberättigade 332 (32.4 %) deltego och hvarvid nuvarande representanten utsågs med 222 röster, närmaste man erhöll 212 röster och 2 valsedlar kasserades, blef på grund af anförda besvär upphäfdt af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, hvars utslag vann laga kraft.

¹³⁾ Ett föregående val, i hvilket af 1,722 valberättigade 365 (21.1 %) deltego och hvarvid nuvarande representanten utsågs med 170 röster och genom lotning, enär annan person uppnådde samma röstetal, hvarjemte 4 valsedlar kasserades, blef på grund af anförda besvär upphäfdt af så väl Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som Kungl. Maj:t.

¹⁴⁾ Ett föregående val, i hvilket af 1,053 valberättigade 759 (72.1 %) deltego och hvarvid nuvarande representanten utsågs med 376 röster, närmaste man erhöll 375 röster och 3 valsedlar kasserades, blef på grund af anförda besvär upphäfdt af så väl Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som Kungl. Maj:t.

¹⁵⁾ Valet öfverklagades och upphäfdes af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, men fastställdes af Kungl. Maj:t.

¹⁶⁾ Valet öfverklagades, och förklarade Kungl. Maj:ts Befallningshafvande den i röstetal närmaste, extra provinsialläkaren Per Fredrik Landelius, vald till riksdagsman. Deröfver anfördes besvär hos Kungl. Maj:t, som med ogillande af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande utslag faststälde valet.

¹⁷⁾ Ett föregående val, i hvilket af 2,054 valberättigade 587 (28.6 %) deltego och hvarvid nuvarande representanten utsågs med 269 röster, närmaste man erhöll 256 röster och 59 valsedlar kasserades, deraf samtliga i Vinköls, Istrums och Bolums kommuner afgifna, blef på grund af anförda besvär upphäfdt af så väl Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som Kungl. Maj:t. Det nya valet, likaledes öfverklagadt, fastställdes af så väl Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som Kungl. Maj:t.

¹⁸⁾ Ett föregående val, i hvilket af 848 valberättigade 627 (73.9 %) deltego och hvarvid till riksdagsman utsågs lektorn Sven Fredrik Dahlgren med 353 röster, nuvarande representanten erhöll 272 röster och 1 valsedel kasserades, blef efter anförda besvär fastställdt af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, men upphäfdt af Kungl. Maj:t.

¹⁹⁾ Öfver valet anförda besvär återkallades.

VALBERÄTTIGADE OCH I ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN
1897—1899 DELTAGANDE I DE SÄRSKILDA STÄDERNA.

1.	2.	3.	4.		5.	6.	7.		8.	1.	2.	3.	4.		5.	6.	7.		8.
			Antal.	% af folk-mängden.			Antal.	% af valberättigade (tot. 4)					Antal.	% af valberättigade.			Antal.	% af valberättigade (tot. 4)	
Antal valkretsar.	Städer.	Folk-mängd d. 31 dec. 1895.	Valberättigade.		Eljest valberättigade, men för oguldna kommunalutskyrider härfande.	I valen deltagande.	I valen deltagande.		Antal valkretsar.	Städer.	Folk-mängd d. 31 dec. 1895.	Valberättigade.		Eljest valberättigade, men för oguldna kommunalutskyrider härfande.	I valen deltagande.	Antal.	% af valberättigade (tot. 4)		
1	Stockholm	271,638	17,097	6.3	24,370	11,431	66.9			Loholm (Hallands län)	1,610	187	11.6	10	118	63.1			
	Södertelge (Stockholms län)	5,510	369	6.7	8	259	70.2			Falkenberg (d:o)	2,096	196	9.4	15	144	73.5			
	Norrstelge (d:o)	2,434	183	7.5	1	134	73.2			Varberg (d:o)	4,782	366	7.7	19	232	77.0			
	Östhammar (d:o)	755	83	11.0	2	70	84.3			Kungsbacka (d:o)	875	90	10.3	2	57	63.3			
	Öregrund (d:o)	938	113	12.0	14	56	49.6		1	Göteborg (Göteborgs o. Bohuslän)	114,527	6,861	6.0	3,104	3,756	54.7			
	Sigtuna (d:o)	536	46	8.6	6	23	50.0			Uddevalle (Göteborgs o. Bohuslän)	8,203	563	6.9	—	320	56.8			
	Vaxholm (d:o)	1,552	156	10.1	6	101	64.7			Strömstad (d:o)	2,740	204	7.4	6	113	55.4			
1	Uppsala (Uppsala län)	21,428	1,276	6.0	171	842	66.0			Venersborg (Elfsborgs län)	5,788	315	5.4	29	209	66.3			
	Nyköping (Södermanlands län)	6,488	472	7.3	21	379	80.3			Åmål (d:o)	2,936	200	6.8	33	137	68.5			
	Torsåkra (d:o)	1,559	124	8.0	13	90	72.6			Borås (Elfsborgs län)	10,438	592	5.7	36	386	65.2			
	Strengnäs (d:o)	1,969	162	8.2	4	111	68.5			Marstrand (Göteborgs o. Bohuslän)	1,618	151	9.3	—	42	27.8			
	Mariefred (d:o)	1,103	126	11.4	—	93	73.8			Kungälv (d:o)	1,024	78	7.6	12	33	42.3			
	Trosa (d:o)	643	60	9.3	1	40	66.7			Alingsås (Elfsborgs län)	3,169	209	6.6	39	118	56.5			
1	Eskilstuna (Södermanlands län)	12,064	1,005	8.3	88	816	81.2			Ulricehamn (d:o)	1,254	122	9.7	14	86	70.5			
1	Linköping (Östergötlands län)	13,021	1,018	7.7	48	581	57.1			Mariestad (Skaraborgs län)	3,373	238	7.1	1	140	58.8			
1	Norrköping (Östergötlands län)	36,075	1,814	5.0	509	1,492	82.2			Sköfde (d:o)	4,529	338	7.5	28	206	60.9			
	Vadstena (Östergötlands län)	2,309	148	6.4	13	131	88.5			Falköping (d:o)	2,966	204	6.9	41	115	56.4			
	Skeninge (d:o)	1,247	66	5.3	30	37	56.1			Lidköping (Skaraborgs län)	5,357	425	7.1	16	337	79.3			
	Söderköping (d:o)	1,845	128	6.9	6	97	75.8			Skara (d:o)	4,137	395	9.5	5	233	71.6			
	Motala (d:o)	2,849	188	6.6	51	123	65.4			Hjo (d:o)	1,493	138	9.2	—	100	72.5			
	Grenna (Jönköpings län)	1,099	84	7.6	2	56	66.7			Karlstad (Vermlands län)	9,881	680	6.9	55	581	85.4			
1	Jönköping (Jönköpings län)	21,015	1,138	5.4	250	751	66.0			Kristinehamn (Vermlands län)	6,303	627	9.9	29	373	59.5			
1	Vexjö (Kronobergs län)	7,086	451	6.4	6	337	74.7			Filipstad (d:o)	3,243	266	8.2	68	169	63.5			
1	Kalmar (Kalmar län)	12,288	742	6.0	67	297	40.0			Askersund (Örebro län)	1,653	146	8.8	8	37	25.3			
	Vestervik (Kalmar län)	6,773	387	5.7	62	254	65.6			Örebro (Örebro län)	16,764	1,367	8.2	558	921	67.4			
	Eksholm (Jönköpings län)	3,442	288	8.4	15	181	62.8			Vesterås (Vestmanlands län)	8,942	666	7.4	29	434	65.2			
	Oskarshamn (Kalmar län)	5,728	352	6.1	26	215	61.1			Köping (Vestmanlands län)	4,313	390	9.0	45	186	47.7			
	Vimmerby (d:o)	2,112	127	6.0	9	35	27.6			Nora (Örebro län)	1,503	139	9.2	1	89	64.0			
	Borgholm (d:o)	845	76	9.0	10	17	22.4			Lindesberg (d:o)	1,680	138	8.2	22	93	67.4			
1	Visby (Gotlands län)	7,643	612	8.0	34	260	42.5			Enköping (Uppsala län)	3,598	322	8.9	25	221	68.6			
1	Karlskrona (Blekinge län)	22,496	1,566	7.0	535	913	58.3			Arboga (Vestmanlands län)	4,980	309	6.2	31	163	52.8			
	Karlskrona (Blekinge län)	7,013	480	6.8	48	278	57.9			Sala (d:o)	5,906	435	7.4	16	314	72.2			
	Sölvesborg (d:o)	1,704	139	8.2	9	77	55.4			Falun (Kopparbergs län)	8,747	635	7.3	130	466	73.4			
	Ronneby (d:o)	1,942	166	8.5	13	100	60.2			Hedemora (d:o)	1,721	180	10.5	6	123	68.3			
1	Kristianstad (Kristianstads län)	9,985	656	6.6	30	397	60.5			Säter (d:o)	646	54	8.4	—	50	92.6			
1	Malmö (Malmöhus län)	52,470	3,410	6.5	801	1,574	46.2			Gefle (Gefleborgs län)	25,569	2,046	8.0	289	1,287	62.9			
1	Lund (Malmöhus län)	15,667	1,157	7.4	59	816	70.5			Söderhamn (Gefleborgs län)	10,347	646	6.2	186	456	70.6			
1	Helsingborg (Malmöhus län)	22,269	1,716	7.7	27	1,150	67.0			Hernösand (Vesternorrlands län)	7,515	601	8.0	174	334	55.6			
1	Landskrona (Malmöhus län)	13,269	837	6.3	210	602	71.9			Örnköldsvik (d:o)	2,072	192	9.3	25	117	60.9			
1	Ystad (Malmöhus län)	8,933	676	7.6	131	502	74.3			Sundsvall (Vesternorrlands län)	13,854	784	5.7	604	178	22.7			
	Trelleborg (Malmöhus län)	2,518	305	12.1	3	199	65.2			Östersund (Jemtlands län)	6,255	572	9.1	48	415	72.6			
	Skånör med Falsterbo (d:o)	1,023	108	10.6	57	53	49.1			Hudiksvall (Gefleborgs län)	4,444	407	9.2	28	302	74.2			
	Simrishamn (Kristianstads län)	2,022	170	8.4	5	93	54.7			Umeå (Vesterbottens län)	3,450	342	9.9	30	178	52.0			
	Engelholm (d:o)	2,308	196	8.5	—	133	67.9			Skellefteå (d:o)	1,202	125	10.4	3	94	75.2			
1	Halmstad (Hallands län)	13,362	763	5.7	139	570	74.7			Piteå (Norrbottens län)	2,730	285	10.4	57	119	41.8			
										Luleå (Norrbottens län)	6,822	420	6.2	308	101	24.0			
										Haparanda (d:o)	1,406	117	8.3	24	27	23.1			
									46	Summa	979,436	65,999	6.7	34,119	41,576	63.0			